

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů
Liability Insurance for a Members of Statutory Authorities

Student:	Dominika Horklová
Vedoucí diplomové práce:	Ing. Martina Krügerová, Ph.D.

Ostrava 2012

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Dominika Horklová**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6208T011 Ekonomika a právo v podnikání**
Téma: **Pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů**
Liability Insurance for a Members of Statutory Authorities

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Právní úprava statutárních orgánů obchodních společností a jejich odpovědnost za škody
 3. Pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů
 4. Pojištění v praxi
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- ADAMÍK, PETR. *Likvidace obchodních společností*. 4. aktualiz. a rozš. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. 231 s. ISBN 978-80-7263-597-9.
- BOHMAN, LUDVÍK a MAGDALENA WAWEKOVÁ. *Zákon o pojistné smlouvě: komentář*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2009. 335 s. ISBN 978-80-7201-755-3.
- DUCHÁČKOVÁ, EVA a JAROSLAV DAŇHEL. *Teorie pojistných trhů*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-7431-015-7.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Martina Krügerová, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 27.04.2012

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dřuhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně příloh vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny prameny, ze kterých jsem čerpala.“

V Ostravě dne 26.4.2012

.....
podpis

Poděkování

Chtěla bych touto cestou poděkovat své vedoucí práce, paní Ing. Martině Krügerové, Ph.D. a také panu Mgr. Marko Antičovi z pojišťovny CHARTIS EUROPE S.A., pobočka pro Českou republiku, za cenné rady, poskytnuté materiály a informace pro vypracování této diplomové práce.

Obsah

1.	ÚVOD	5
2.	PRÁVNÍ ÚPRAVA STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ A JEJICH ODPOVĚDNOST ZA ŠKODY	6
2.1	ZÁKLADNÍ PLATNÉ PŘEDPISY UPRAVUJÍCÍ POJEM STATUTÁRNÍ ORGÁN A OBCHODNÍ SPOLEČNOST	6
2.2	PRÁVNÍ ÚPRAVA OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ	6
2.3	PRÁVNÍ ÚPRAVA STATUTÁRNÍHO ORGÁNU	8
2.4	POVINNOSTI STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM A AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI	12
2.6.1	<i>Povinnost osobního výkonu funkce</i>	<i>13</i>
2.6.2	<i>Povinnost vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře</i>	<i>13</i>
2.6.3	<i>Povinnost mlčenlivosti</i>	<i>13</i>
2.6.4	<i>Zákaz nekalé soutěže</i>	<i>14</i>
2.6.5	<i>Zákaz konkurence</i>	<i>16</i>
2.6.6	<i>Povinnosti spjaté s konkurzem</i>	<i>17</i>
2.5	ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU	17
2.6	ODPOVĚDNOST JEDNATELŮ A ČLENŮ PŘEDSTAVENSTVA	19
2.6.1	<i>Nárok na náhradu škody</i>	<i>23</i>
2.6.1	ODVOLÁNÍ ČLENA STATUTÁRNÍHO ORGÁNU Z FUNKCE	24
2.6.2	<i>Neposkytnutí plnění ze strany společnosti</i>	<i>25</i>
2.6.3	<i>Smluvní pokuta</i>	<i>25</i>
2.6.4	<i>Sankce při porušení zákazu konkurence</i>	<i>26</i>
3.	POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODY STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ	26
3.1	POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODY	26
3.2	POJISTNÁ SMLOUVA A JEJÍ NÁLEŽITOSTI	28
3.3	POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODY STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ	30
4.	POJIŠTĚNÍ V PRAXI	33
4.1	POJIŠTĚNÍ BUSINESSGUARD	34
4.2	ZDROJE RIZIK A VZNIK ŠKOD	39
4.3	VYUŽITÍ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU ČLENŮ STATUTNÍCH ORGÁNŮ VS. POJIŠTĚNÍM ODPOVĚDNOSTI ZAMĚSTNANCE ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU ZAMĚSTNAVATELI	43
4.4	POVĚDOMÍ UŽIVATELŮ O VÝHODÁCH A NEVÝHODÁCH POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODY ČLENŮ STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ	50
4.5	NOVELA OBCHODNÍHO ZÁKONÍKU PLATNÁ KE DNI 1.1.2012	53
4.6	ZHODNOCENÍ A NAVŘENÍ MOŽNÉHO ŘEŠENÍ	54
5.	ZÁVĚR	56
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ	60
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	61
	SEZNAM PŘÍLOH	62

1. Úvod

Tématem diplomové práce je pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů.

Každá činnost, kterou člověk vykonává, s sebou nese svá rizika. A to už ať v soukromém nebo pracovním životě se vystavujeme riziku vzniku škody na zdraví, majetku, životě apod.

Právními předpisy má každý člověk stanovena práva a povinnosti, kterými je nucen se řídit. Dojde-li k porušení některých ze stanovených povinností, přichází na řadu institut odpovědnosti, což je povinnost strpět sankce při vzniku škody, což může znamenat vzniklou škodu nahradit. Zvláště při provozování některých činností může vzniknout škoda velkého rozsahu a subjekt, který je za škodu zodpovědný by nemusel být schopen vzniklou škodu uhradit v plném rozsahu. V takovém případě přichází v úvahu možnost pojištění odpovědnosti za škodu proti takto vzniklým škodám, které uživateli zaručí pokrytí výdajů na úhradu způsobené škody.

Cílem práce je podat výklad o problematice odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů a s tím spojené možné způsoby krytí rizik pojištěním odpovědnosti za škody. Na několika příkladech se budu snažit prokázat, zda je takové krytí rizik pro statutární orgány dostačující.

Práce je rozdělena na tři stěžejní části. V první části se zaměříme na právní úpravu statutárních orgánů jednotlivých obchodních společností a vymezení jejich povinností a z nich vyplývající odpovědnost za škody.

V druhé části je rozebrána možnost pojištění odpovědnosti za škody se zaměřením na pojištění odpovědnosti za škody členů statutárních orgánů.

Ve třetí části práce se zaměříme na pojištění odpovědnosti za škody v praxi. Součástí práce jsou také praktické příklady a průzkum mezi potencionálními uživateli tohoto pojištění a jejich povědomí o rizicích a způsobech krytí těchto rizik. Posledním bodem práce je zmíněna novela obchodního zákoníku ke dni 1.1.2012.

Ve své práci jsem užila metodu srovnávací, metodu komparativní a v závěru práce metodu analýzy dat z dotazníkového šetření.

2. Právní úprava statutárních orgánů obchodních společností a jejich odpovědnost za škody

2.1 Základní platné předpisy upravující pojem statutární orgán a obchodní společnost

Základními platnými předpisy upravujícími pojem statutární orgán, obchodní společnost a jejich práva a povinnosti jsou zejména tyto zákony ve znění pozdějších předpisů: Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen obchodní zákoník), Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen občanský zákoník), Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (dále jen zákon o pojistné smlouvě), Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen živnostenský zákon), Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen zákoník práce), Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále jen zákon o KV), Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví (dále jen zákon o pojišťovnictví) a další.

2.2 Právní úprava obchodních společností

Definici obchodních společností můžeme najít v několika právních předpisech. Dle § 56 odst. 1 obchodního zákoníku jsou obchodní společnosti právnickými osobami založenými za účelem podnikání. Štenglová, Plíva a jiné¹ doplňují, že „dle § 18 odst. 2 občanského zákoníku jsou právnickými osobami sdružení fyzických nebo právnických osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy a jiné subjekty, o kterých tak stanoví zákon. Obchodní zákoník konstituuje jako právnické osoby obchodní společnosti a družstva. Přitom zásadní rozdíl mezi obchodními společnostmi a družstvy spočívá v tom, že obchodní společnosti mají uzavřený počet společníků a tak má-li dojít ke změně počtu společníků, musí zásadně dojít ke změně společenské smlouvy, zakladatelské listiny či stanov, zatímco družstva jsou otevřenými společnostmi, ke kterým mohou průběžně

¹ Štenglová Ivana, Plíva Stanislav, Tomsa Miloš a kol.: Obchodní zákoník komentář, 12. vydání, Praha, C.H.Beck, 2009, str. 204

přistupovat další osoby anebo z nich vystupovat, aniž by docházelo ke změně stanov“.

V ustanovení § 56 odst. 2 obchodního zákoníku je uvedeno, že obchodní společnost mohou založit fyzické i právnické osoby.

Obchodní společnosti lze rozdělit na společnosti osobní a společnosti kapitálové. Mezi osobní společnosti patří veřejná obchodní společnost a komanditní společnost. Kapitálovými společnostmi je společnost akciová a společnost s ručením omezeným. Základním rozdílem mezi osobními a kapitálovými společnostmi spočívá v tom, že v osobní společnosti ručí za závazky společnosti společníci neomezeně, celým svým majetkem, zatímco společníci kapitálových společností neručí za závazky společnosti vůbec nebo je jejich ručení nějakým způsobem omezeno. Dalším rozdílem může být také účast společníků na řízení společnosti. V osobních společnostech se společníci podílejí osobně, kdežto kapitálové společnosti využívají k tomuto účelu zřízené orgány.^{2,3}

² Štenglová Ivana, Plíva Stanislav, Tomsa Miloš a kol.: Obchodní zákoník komentář, 12. vydání, Praha, C.H.Beck, 2009

³ Podrobný popis jednotlivých obchodních společností lze nalézt v obchodním zákoníku v § 76 – 260. Níže je uvedena pouze stručná charakteristika: **Společnost s ručením omezeným** - dále jen s.r.o., je spol. kapitálovou. V její právní úpravě se však objevují i znaky spol. osobních, zejména částečné osobní ručení společníků, právo společníků přijímat rozhodnutí i mimo valnou hromadu apod. Základní kapitál společnosti je tvořen vklady společníků, jehož výše je stanovena zákonem. Společníky mohou být osoby fyzické i právnické a to osoby české i zahraniční. Společnost může být založena pouze jedinou osobou a to může být, na rozdíl od akciové společnosti, fyzická i právnická osoba. Každý společník může být vlastníkem pouze jednoho obchodního podílu. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. **Akciová společnost** - dále jen a.s., je kapitálovou společností. Všichni společníci jsou povinni vložit do společnosti vklad, za závazky společnosti však společníci neručí, a to ani do výše nesplaceného vkladu. Akcionáři se neúčastní na obchodním vedení, svůj vliv mohou vykonávat pouze prostřednictvím valné hromady. Základní kapitál je rozvržen na akcie o určité jmenovité hodnotě. Společníky mohou být fyzické i právnické osoby, a to i v případě, že je společnost zakládána jediným společníkem. Společníci mohou mít, na rozdíl od s.r.o., ve vlastnictví více obchodních podílů. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. **Veřejná obchodní společnost** - dále jen v.o.s., je společnost osobní, ve které alespoň dvě osoby podnikají pod společnou firmou. Společníci ručí za závazky společnosti veškerým svým majetkem společně a nerozdílně. **Komanditní společnost** - dále jen k.s., je také osobní společností, i když její úprava obsahuje znaky společnosti kapitálové a v níž jeden nebo více společníků ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku (komanditisté) a jeden nebo více společníků celým svým majetkem (komplementáři). **Družstvo** - je společenstvím neuzavřeného počtu osob založeným za účelem podnikání nebo zajišťování hospodářských, sociálních nebo jiných potřeb svých členů. Družstvo je právnickou osobou. Za porušení svých závazků odpovídá celým svým majetkem. Statutárním orgánem družstva je stejně jako u a.s. představenstvo.

2.3 Právní úprava statutárního orgánu

Obchodním společnostmi jsou právnickými osobami a to znamená, že právnická osoba má právní subjektivitu, tj. způsobilost mít práva a povinnosti, stejně jako způsobilost k právním úkonům. Tyto práva a povinnosti mají už od okamžiku svého vzniku, a to v plném rozsahu, ledaže je omezena zákonem. Obchodní zákoník definuje, že právnická osoba jedná prostřednictvím statutárního orgánu, bližší vymezení tohoto pojmu však tento zákon neuvádí⁴. Dle § 20 odst. 1 občanského zákoníku, za právnické osoby činí právní úkony ve všech věcech ti, kteří k tomu jsou oprávněni smlouvou o zřízení právnické osoby, zakládací listinou nebo zákonem (statutární orgány).

Dle ustanovení § 35 písm. f) obchodního zákoníku smí být členem statutárního orgánu osoby fyzické i právnické. Typickým příkladem statutárního orgánu zastávaného právnickou osobou můžeme nalézt u veřejné obchodní společnosti, kdy je statutárním orgánem každý ze společníků a u komanditní společnosti jsou statutárním orgánem všichni komplementáři a v těchto případech společníkem i komplementářem mohou být právě také právnické osoby. Statutární orgán je, dle tohoto ustanovení, zapisován do obchodního rejstříku, včetně způsobu jednání za společnost a den vzniku a zániku této funkce. Zápis do obchodního rejstříku má pouze informativní charakter, jelikož účinky právního jednání statutárních orgánů vůči třetím osobám nejsou vázány na takovýto zápis statutárního orgánu nebo jeho člena do obchodního rejstříku. Právní úkony jsou platné od data, kdy byl statutární orgán nebo jeho člen ustanoven do funkce. Statutární orgán je hlavní jednatelem společnosti a je pověřen obchodním vedením společnosti. Vztah obchodní společnosti a statutárního orgánu se neřídí ustanoveními zákoníku práce, jelikož tato funkce není vykonávána na základě pracovní smlouvy, ale je řízena plně dle obchodního zákoníku. Z toho vyplývá rozdílný pohled např. na odpovědnost, kterou se budeme zabývat v bodě 2.5.

Každá z obchodních společností a to už osobních nebo kapitálových musí mít ustanoven statutární orgán, který bude pověřen vedením společnosti. Nyní si jen

⁴ Blíže o této problematice v obchodním zákoníku, díl čtvrtý – Jednání podnikatele, konkrétně § 13 – Oprávnění k jednání, a následně konkrétně ustanovení obchodního zákoníku určující statutární orgán jednotlivých obchodních společností a družstva.

stručně uvedeme charakteristiku statutárních orgánů jednotlivých společností, podrobnější popis je možné nalézt v obchodního zákoníku.

Statutární orgán veřejné obchodní společnosti je upraven v § 85 obchodního zákoníku, ve kterém je stanoveno, že jsou jimi všichni společníci, ale ve společenské smlouvě může být stanoveno, že statutárním orgánem jsou pouze někteří společníci, popřípadě jeden jediný společník. Je-li statutárním orgánem více společníků, je oprávněn jednat jménem společnosti každý z nich samostatně, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Společník může z funkce statutárního orgánu odstoupit. Je-li tento společník jediným statutárním orgánem, stávají se ode dne účinnosti odstoupení statutárním orgánem všichni ostatní společníci.

Společníci ručí za závazky společnosti veškerým svým majetkem společně a nerozdílně. K tomu I. Štenglová⁵ uvádí, že *„je nezbytné rozlišovat mezi přímou odpovědností společnosti za vlastní závazky a mezi ručením společníků za závazky společnosti. Konkrétní věřitel společnosti musí svou pohledávku uplatnit nejprve vůči společnosti a teprve pokud společnost poté, co ji věřitel písemně vyzval ke splnění závazku, splatný závazek nesplní, může se domáhat splnění závazku na společnících.“*

Statutárním orgánem komanditní společnosti lze nalézt v ustanovení § 101 obchodního zákoníku, který uvádí, že jsou jimi komplementáři (neomezeně ručící společníci). Jedná se o kolektivní orgán, jelikož musí být minimálně dva. Každý komplementář je oprávněn jednat samostatně, není-li společenskou smlouvou určeno jinak. Komanditista ručí za závazky pouze z těch smluv, které uzavřel jménem společnosti bez zmocnění a to v rozsahu stejném jako komplementář.⁶ Z tohoto vyplývá, že komanditista nemůže být statutárním orgánem a jednat za společnost může pouze na základě zmocnění.

⁵ Štenglová Ivana, Plíva Stanislav, Tomsa Miloš a kol.: Obchodní zákoník komentář, 12. vydání, Praha, C.H.Beck, 2009, str. 310

⁶ Ustanovení obchodního zákoníku o omezení práv komanditistů byl začleněn do zákona na ochranu třetích osob pro případy, kdy komanditista jedná jménem společnosti bez dostatečného oprávnění.

Statutární orgán společnosti s ručením omezeným upravený v § 133 obchodního zákoníku je jeden nebo více jednatelů. Je-li jednatelů více, je oprávněn jednat každý jednatel jménem společnosti samostatně, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Jednatel s.r.o. může být zásadně pouze fyzická osoba, která je společníkem nebo i jiná osoba. Ve výjimečném případě může být jednatelem také právnická osoba (např. určuje-li jednatele soud), avšak i tato právnická osoba má povinnost určit fyzickou osobu, která má oprávnění jednat a bude zapsána do obchodního rejstříku. Jednatel společnosti může být i zaměstnanec společnosti, ale jen v případě, že s ním společnost uzavřela pracovní smlouvu na jiný druh práce než je výkon jednatele. Funkce jednatele není vykonávána na základě pracovní smlouvy, ale v souladu s obchodním zákoníkem.

V Akciové společnosti je statutárním orgánem představenstvo a to dle ustanovení § 191 obchodního zákoníku. Představenstvo řídí činnost společnosti a jedná jejím jménem. Rozhoduje o všech záležitostech společnosti, pokud nejsou tímto zákonem nebo stanovami společnosti vyhrazeny do působnosti valné hromady nebo dozorčí rady. Nevyplyvá-li ze stanov společnosti jinak, jedná každý člen představenstva za společnost samostatně. Členové představenstva se zapisují do obchodního rejstříku. Představenstvo není povinno vykonávat všechny činnosti vyplývající z jeho působnosti osobně. V akciových společnostech je obvyklé, že představenstvo pověří výkonem části své působnosti ředitele nebo jiného zaměstnance společnosti. Takový zaměstnanec se však nestává statutárním orgánem, jedná pouze na základě pověření jako její zástupce. Odpovědnost za výkon této funkce stále nese představenstvo.

Souběh funkce jednatele či člena představenstva a zaměstnance společnosti se řídí obchodním zákoníkem, nikoli pracovním zákoníkem.

Statutární orgán může být **individuální**, to znamená jedna právnická nebo jedna fyzická osoba nebo **kolektivní** a tj. několik právnických nebo fyzických osob najednou. U a.s. není pochyb o kolektivním statutárním orgánu, jelikož představenstvo musí mít nejméně tři členy (nemá-li společnost jediného akcionáře), nicméně u s.r.o. by o tomto tvrzení mohly vzniknout pochybnosti.

V teorii není jednotný názor, jestli je statutární orgán s.r.o. orgánem kolektivním či individuálním. Jak bylo uvedeno výše, omezit samostatná jednateľská oprávnění může pouze společenská smlouva a I. Štenglová⁷ k tomu dodává, že „*pouze pokud společenská smlouva (nebo stanovy) způsob jednání neupravuje, jedná každý jednatel jménem společnosti samostatně ... Přikláníme se k názoru, že více jednatelů společnosti s ručením omezeným netvoří kolektivní orgán...*“

I. Rada⁸ ve své knize uvedl, že „*osobami jednajícími jménem obchodních společností jsou v případě osobních společností jejich společníci, tj. společníci veřejné obchodní společnosti a komplementáři společnosti komanditní. Funkce statutárního orgánu je tak beze zbytku vázána na skutečnost, že statutárním orgánem může být pouze společník a nikdo jiný. U kapitálových společností již tato zásada neplatí a členem představenstva akciové společnosti, resp. jednatelem společnosti s ručením omezeným mohou být i osoby třetí, nemající postavení společníků těchto společností*“.

Rozdílný pohled na statutární orgán a.s. a s.r.o. můžeme spatřovat také ve vymezení funkčního období jednateľské funkce a funkce člena představenstva. Funkční období jednatele je dle obchodního zákoníku neomezené, člen představenstva má své působení ve funkci omezeno na dobu maximálně pěti let.^{9, 10}

Obecnými podmínkami pro výkon funkce člena statutárního orgánu jsou:

- a) věk minimálně 18 let,
- b) plná způsobilost k právním úkonům,
- c) bezúhonnost ve smyslu živnostenského zákona (dle ustanovení § 6 odst. 2)

⁷ Štenglová Ivana, Plíva Stanislav, Tomsa Miloš a kol.: Obchodní zákoník komentář, 12. vydání, Praha, C.H.Beck, 2009, str. 431

⁸ Rada.Ivan: Jednatelé s.r.o. Představenstvo a.s., Linde, 2003, str. 12

⁹ Rada.Ivan: Jednatelé s.r.o. Představenstvo a.s., Linde, 2003

¹⁰ Blíže o způsobu volby a změny členů představenstva v ustanovení § 194 obchodního zákoníku.

- d) nedostatek skutečnosti, jež je překážkou provozování živnosti. Takovými skutečnostmi dle ustanovení § 8 živnostenského zákona např.:
- a. prohlášení konkursu na majetek fyzické nebo právnické osoby, jestliže soud rozhodl, že musí ukonči provozování podniku,
 - b. zrušení konkursu proto, že majetek úpadce nepostačuje k úhradě nákladů konkursu, a to po dobu tří let od zrušení konkursu,
 - c. zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku a to rovněž po dobu tří let od zamítnutí,
 - d. uložení zákazu činnosti týkající se provozování živnosti v oboru podnikání společnosti nebo příbuzném oboru, dokud tento zákaz trvá.

Statutárním orgánem nesmí být také dle ustanovení § 38l obchodního zákoníku ten, kdo vykonával kteroukoli ze srovnatelných funkcí v právnické osobě, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs. Totéž platí, byl-li insolvenční návrh podaný proti takové právnické osobě zamítnut pro nedostatek majetku.

Překážka také platí pro toho, kdo vykonával funkci statutárního orgánu, člena statutárního nebo jiného orgánu v právnické osobě alespoň jeden rok před podáním insolvenčního návrhu na její majetek, případně před vznikem povinnosti této právnické osoby podat insolvenční návrh na její majetek.

2.4 Povinnosti statutárních orgánů společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti

Tato diplomová práce je zaměřena na pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů. Než se však dostaneme k odpovědnosti a následně k možnosti krytí rizik, je třeba si alespoň stručně vymezit nejzákladnější povinnosti členů statutárních orgánů, které se k tomuto tématu vztahují.

2.4.1 Povinnost osobního výkonu funkce

Dle ustanovení § 66 odst. 2 obchodního zákoníku je závazek k výkonu funkce závazkem osobní povahy. Nemělo by to však znamenat, že by musely být všechny činnosti a záležitosti zařizovány pouze statutárním orgánem. Je přípustné, aby člen statutárního orgánu některou z činností pověřil jinou osobu. I. Štenglová¹¹ k tomuto však dodává, že *„výslovné stanovení, že závazek k výkonu funkce je závazkem osobní povahy, odstraňuje tak někdy vyslovované názory, že při přijímání rozhodnutí kolektivního statutárního orgánu je možné se nechat zastoupit, z tohoto ustanovení vyplývá, že zastoupení není možné.“* Rozhodovací činnost tedy spadá do kompetence výhradně člena statutárního orgánu.

2.4.2 Povinnost vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře

Tato povinnost je jedna z nejdůležitějších. Je výslovně upravena ustanovením § 194 odst. 5 obchodního zákoníku pro představenstvo a.s. a ustanovením § 135 odst. 2 pro jednatele s.r.o. V komentáři obchodního zákoníku I. Štenglová¹² uvádí, že *„pod pojmem péče řádného hospodáře si lze představovat takovou péči, s jakou by hospodář, který je vybaven potřebnými znalostmi a dovednostmi a chová se odpovědně a svědomitě, pečoval o svůj vlastní majetek. Přitom nelze vyžadovat, aby člen představenstva (stejně tak jednatel) byl odborníkem ve všech oblastech... Určitou odbornou kvalifikaci opravňující jej k přijetí funkce člena představenstva (nebo funkce jednatele) však nepochybně mít musí.“*

Součástí péče řádného hospodáře by mělo být, že člen představenstva a také jednatel při rozhodování dá přednost zájmům společnosti před zájmy akcionářů a společníků, kteří ho do dané funkce zvolili.

2.4.3 Povinnost mlčenlivosti

Kromě povinnosti řádného hospodáře jsou statutární orgány povinny zachovávat mlčenlivost. Tato povinnost vyplývá z ustanovení § 194 odst. 5

¹¹ Štenglová Ivana, Plíva Stanislav, Tomsa Miloš a kol.: Obchodní zákoník komentář, 12. vydání, Praha, C.H.Beck, 2009, str. 250

¹² Štenglová Ivana, Plíva Stanislav, Tomsa Miloš a kol.: Obchodní zákoník komentář, 12. vydání, Praha, C.H.Beck, 2009, str. 669

(současně ustanovením § 135 odst. 2) obchodního zákoníku. Právě statutární orgány totiž disponují velkým množstvím informací, které mohou být pro společnost velmi citlivé. Nemusí se jednat pouze o obchodní tajemství, ale i ostatní informace, které jsou pro společnost důvěrné. Únik takovýchto informací může způsobit společnosti škodu a tudíž z porušení této povinnosti vyplývá také odpovědnost statutárního orgánu za vzniklou škodu.

V praxi však nelze tuto povinnost vykládat absolutně. V obchodních vztazích nastávají situace, kdy by důsledné utajování informací nebylo pro společnost žádoucí. Je to např. situace, kdy je třeba obchodnímu partnerovi, který je třetí osobou, sdělit i důvěrné informace, aby mohlo dojít k uzavření pro společnost výhodného obchodu. Bylo-li by důsledně trváno na zachování mlčenlivosti, mohlo by se stát, že by statutární orgán nemohl plnit ani povinnost vykonávání funkce s péčí řádného hospodáře.

Obchodní zákoník však výslovně nedefinuje pojem důvěrná informace. Je však možné souhlasit s I. Štenglovou¹³, dle které „.... *takovými informacemi budou všechny informace tvořící předmět obchodního tajemství...*“

K výše uvedenému se také přidává názor I. Rady¹⁴, který uvádí, že „*pod pojmem důvěrná informace ve smyslu obchodního zákoníku je možno rozumět také informaci, která doposud nebyla uveřejněna, má skutečnou nebo alespoň potencionální materiální či nemateriální hodnotu, není v příslušných kruzích běžně dostupná, má být podle vůle podnikatele utajena a její zveřejnění může ovlivnit jeho hospodářský vývoj.*“

2.4.4 Zákaz nekalé soutěže

S povinností mlčenlivosti člena statutárního orgánu a současně s níže uvedenou povinností zákazu konkurence je spjat i zákaz konkurence. Obchodní zákoník tuto povinnost pro statutární orgány výslovně neupravuje, ale člen

¹³ Štenglová Ivana, Plíva Stanislav, Tomsa Miloš a kol.: Obchodní zákoník komentář, 12. vydání, Praha, C.H.Beck, 2009, str. 669

¹⁴ Rada.Ivan: Jednatelé s.r.o. Představenstvo a.s., Linde, 2003, str. 71

statutárního orgánu má povinnost jednat vždy a za každých okolností v souladu se zájmy společnosti a nekalá soutěž je s tímto požadavkem v přímém rozporu¹⁵.

V § 44 odst. 1 obchodního zákoníku je uvedeno, že nekalou soutěží je jednání v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Otázkou by mohlo být, zda se člen statutárního orgánu může nekalé soutěže vůbec dopustit. Dle názoru I. Rady¹⁶ se tohoto nekalosoutěžního jednání může dopustit i člen statutárního orgánu, jelikož *„definice nekalé soutěže totiž neuvádí, že by subjektem tohoto jednání musel být jen soutěžitel, nýbrž omezuje se na to, že musí jít o jednání v hospodářské soutěži. Tento požadavek tak bude naplněn i v případech, kdy jednajícím bude osoba od soutěžitele odlišná, za předpokladu, že její jednání bude mít souvislost s hospodářskou soutěží dvou subjektů.“*

Nekalou soutěží je dle § 44 odst. 2 obchodního zákoníku:

- a) klamavá reklama,
- b) klamavé označování zboží a služeb,
- c) vyvolávání nebezpečí záměny,
- d) parazitování na pověsti podniku, výrobku či službě jiného soutěžitele,
- e) podplácení,
- f) zlehčování,
- g) srovnávací reklama,
- h) porušování obchodního tajemství,
- i) ohrožování zdraví spotřebitel a živnostního prostředí.

Statutárních orgánů se zejména týká podplácení a porušování obchodního tajemství, o kterém byla řeč v souvislosti se zachováním mlčenlivosti.

¹⁵ Rada.Ivan: Jednatelé s.r.o. Představenstvo a.s., Linde, 2003

¹⁶ Rada.Ivan: Jednatelé s.r.o. Představenstvo a.s., Linde, 2003, str. 73

2.4.5 Zákaz konkurence

Tato povinnost, resp. zákaz slouží k omezení možností podnikání členů statutárních orgánů. Zákaz konkurence by měl zajistit, aby statutární orgán nejednal ve svůj vlastní prospěch na úkor společnosti. Taktéž by měl zabránit např. machinacím s majetkem společnosti.

K tomu, aby vůbec mohla být řeč o porušení zákazu konkurence, musí být splněny následující znaky a to, že jednající osobou musí být člen statutárního orgánu společnosti, který svým jednáním realizuje svůj vlastní od zájmu společnosti odlišný zájem a realizací tohoto zájmu poškozuje zájmy společnosti¹⁷.

Zákaz konkurence je upraven pro a.s. i s.r.o. shodně. Jediný zásadní rozdíl můžeme spatřovat v tom, že v s.r.o. lze zákaz konkurence rozšířit i na společníky, což u a.s. přenesení tohoto zákazu na akcionáře není možné. K tomuto tvrzení se vyjádřila i I. Štenglová¹⁸, která uvádí, že „...*na společníky akciové společnosti zákaz konkurence rozšířit nelze a nelze jej rozšířit ani na další osoby, např. členy managementu společnosti apod.*“

Zákaz konkurence pro jednatele je řešen v § 136 obchodního zákoníku a pro člena představenstva v § 196 téhož zákona. Z těchto paragrafů vyplývá, že jednatel a člen představenstva nesmí podnikat v oboru stejném nebo obdobném oboru podnikání společnosti ani vstupovat se společností do obchodních vztahů, zprostředkovávat nebo obstarávat pro jiné osoby obchody společnosti, účastnit se na podnikání jiné společnosti jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládající osoba jiné osoby se stejným nebo podobným předmětem podnikání a vykonávat činnost jako statutární orgán nebo člen statutárního nebo jiného orgánu jiné právnické osoby se stejným nebo s obdobným předmětem podnikání, ledaže jde o koncern.

I když je tato povinnost dostatečně podrobně upravena zákonem, nelze vyloučit obcházení zákona např. tím, že člen statutárního orgánu založí konkurenční společnost prostřednictvím manželky nebo jinak spřízněné osoby a tato osoba bude pouze nastrčenou jednatelkou či společníkem. Každý z případů, který by mohl budít podezření na porušení tohoto zákazu, musí být posuzován jednotlivě, jelikož by

¹⁷ Rada.Ivan: Jednatelé s.r.o. Představenstvo a.s., Linde, 2003

¹⁸ Štenglová Ivana, Plíva Stanislav, Tomsa Miloš a kol.: Obchodní zákoník komentář, 12. vydání, Praha, C.H.Beck, 2009, str. 676

mohla vyplynout odpovědnost dle § 65 odst. 2 obchodního zákoníku, která bude popsána níže.

Výše uvedenou povinnost je možné smluvně upravit a lze stanovit i dobu po ukončení výkonu funkce. Tato doba musí být přiměřená a osobě, která ukončila působení ve funkci statutárního orgánu, musí být dána přiměřená kompenzace.

2.4.6 Povinnosti spjaté s konkurzem

Povinnosti člena statutárního orgánu spjaté s konkurzem nalezneme nejen v ustanovení obchodního zákoníku, ale také v zákoně o KV.

Mezi nejdůležitější povinnosti patří:

- a) dle § 193 odst. 1 (resp. 128 odst. 2) obchodního zákoníku povinnost svolat valnou hromadu, a to bez zbytečného odkladu dostala-li se společnost do úpadku nebo je-li zjištěno, že celková ztráta společnosti na základě jakékoliv účetní závěrky dosáhla takové výše, že při jejím uhrazení z disponibilních zdrojů společnosti by neuhrazená ztráta dosáhla poloviny základního kapitálu,
- b) dle § 3 odst. 2 zákona o KV povinnost podat návrh na prohlášení konkursu a dle něj je statutární orgán povinen podat návrh na prohlášení konkursu bez zbytečného odkladu poté, co zjistí, že se společnost dostala do úpadku.

Je-li tato povinnost porušena, odpovídají členové statutárního orgánu za škodu věřitelům společně nerozdílně, pokud neprokáží, že škodu nezavinili.

2.5 Odpovědnost za škodu

Odpovědnost přichází v úvahu, je-li porušena nějaká povinnost.

Jedna z teorií považuje odpovědnost za hrozbu sankcí, jiná ji považuje za sankci samotnou. J. Zárybnická¹⁹ se k této věci vyjádřila, že *„právo spojuje s porušením povinnosti či se vznikem právně významné skutečnosti, jež škodu*

¹⁹ Zárybnická Jana, Schelle Karel: Pojištění odpovědnosti za škodu, 1.vydání, Ostrava, Key Publishing s.r.o., 2010, str. 57

způsobila, určité právní následky, které směřují k tomu, aby k porušování právních povinností nedocházelo a aby následky porušení byly napraveny.“

Odpovědnost může být omezená a podmíněná, jak tomu bývá v právních vztazích, anebo nepodmíněná a neomezená, jak je tomu často v lidském životě. V právu se odpovědnost chápe jako nutnost nést důsledky za nějaké jednání nebo opominutí.

Odpovědnost se rozlišuje podle toho zda a v čem vznikla a to může být protiprávním jednáním a zaviněním, takovouto odpovědnost nazýváme obecnou či subjektivní odpovědností a vzniká v oblasti soukromého práva, kde je sankcí restituce nebo náhrada nebo v oblasti veřejného práva, kde jsou sankce trestní nebo přestupkové. Další možnou příčinou vzniku může být nežádoucí stav bez ohledu na zavinění, kterou nazýváme odpovědnost za následek či odpovědnost objektivní. Tuto odpovědnost výslovně stanovují právní předpisy a týká se například škody, způsobené nějakou činností, provozem vozidel nebo osobami, za něž odpovědná osoba odpovídá; dále to mohou být škody, způsobené vadami výrobků nebo vadným rozhodnutím veřejného orgánu.

Odpovědnosti se odpovědná osoba může zprostit pouze z důvodů uvedených v zákoně (tzv. liberační důvody), pokud takové důvody zákon nevymezuje, jedná se o odpovědnost absolutní.

Abychom mohli mluvit o vzniku odpovědnosti za škody, musí být naplněny právní skutečnosti, kterými jsou vznik škody, příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním škůdce a vzniklou škodou a zavinění (buď úmyslné, nebo nedbalostní).

Aby mohl poškozený uspět se vzneseným nárokem na náhradu škody, musí tedy prokázat vznik škody, její rozsah, výši a protiprávnost úkonu, ze kterého škoda vznikla. J. Zárybnická²⁰ doplňuje, že *„...nelze-li prokázat tyto základní skutečnosti, nemůže poškozený zpravidla uspět se svými požadavky na náhradu škody. Po prověření uvedených skutečností lze pak konstatovat, že není dán právní základ nároku na náhradu škody.“*

²⁰ Zárybnická Jana, Schelle Karel: Pojištění odpovědnosti za škodu, 1.vydání, Ostrava, Key Publishing s.r.o., 2010, str. 58

Škodu je možné chápat jako majetkovou či nemajetkovou újmu, kterou jedna osoba (poškozený) utrpí v důsledku protiprávního jednání jiné osoby (škůdce).

Obecně platí, že každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti. Škůdci vzniká závazek k náhradě způsobené škody. Občanským zákoníkem je jasně stanoveno, že každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.²¹

Ustanovením § 438 občanského zákoníku je dáno, že způsobí-li škodu více škůdců, odpovídají za ni společně a nerozdílně a jedině soud může určit, že jednotliví škůdci budou odpovídat dle své účasti na vzniku škody.

Škodu můžeme rozdělit na škodu skutečnou - jde o hodnotu, o kterou byl v důsledku protiprávního jednání škůdce zmenšen majetek poškozeného nebo na ušlý zisk – majetkový prospěch, jehož by poškozený jinak pravděpodobně dosáhl, kdyby nedošlo ke škodě.

Náhradu škody pak může rozdělit dle způsobu jejího uhrazení a to uvedením v předešlý stav nebo náhradu v penězích.²²

Výši náhrady škody může z důvodů zvláštního zřetele hodných soud snížit, ale jen v případě, nejde-li o škodu úmyslně způsobenou.²³ Jedná-li se o škodu ze závazkových vztahů dle obchodního zákoníku, pak takovou škodu snížit také nelze a nemůže tak učinit ani soud.²⁴

2.6 Odpovědnost jednatelů a členů představenstva

Odpovědnost členů statutárních orgánů se nijak neliší od obecné odpovědnosti za škody. Vždy je to povinnost strpět určité následky, které následují po porušení určitých povinností daných smlouvou nebo zákonem. I v případě jejich odpovědnosti je cílem eliminace a přecházení porušování takovýchto povinností.

²¹ § 415 občanského zákoníku

²² Zárybnická Jana, Schelle Karel: Pojištění odpovědnosti za škodu, 1.vydání, Ostrava, Key Publishing s.r.o., 2010

²³ § 450 občanského zákoníku – soud přitom vezme zřetel zejména k tomu, jak ke škodě došlo, jakož i k osobním a majetkovým poměrům fyzické osoby, která ji způsobil; přihlédne přitom také k poměrům fyzické osoby, která byla poškozena.

²⁴ srov. § 450 občanského zákoníku a § 386 odst. 2 obchodního zákoníku

Vztah mezi jednatelem nebo členy představenstva a obchodními společnostmi je řízen obchodním zákoníkem. V ustanovení § 66 odst. 2 obchodního zákoníku je uvedeno, že vztah mezi společností a statutárním orgánem se řídí přiměřeně ustanovením o mandátní smlouvě, pokud ze smlouvy o výkonu funkce nebo ze zákona nevyplývá jinak. Mandátní smlouvu upravuje § 566 a následující obchodního zákoníku. V tomto případě je podstatné, že na členy statutárních orgánů se přiměřeně použijí povinnosti a odpovědnosti mandátáře. Z výše uvedeného vyplývá, že vztah mezi statutárním orgánem a společností je obchodněprávní, není v žádném případě vztah pracovněprávní a to ani za podmínek, že mezi těmito stranami existuje pracovněprávní vztah na výkon jiné činnosti. Tento závěr také vychází z judikatury Nejvyššího soudu, kde je mimo jiné uvedeno, že výkon statutárního orgánu nesmí vykonávat osoba vykonávající činnost, která spadá pod obchodní vedení společnosti. Tento závěr byl upraven novelou obchodního zákoníku, která vstoupila v platnost 1.1.2012, nicméně zatím ještě většina vztahů řídí dle původního předpisu a tudíž tato novela bude zmíněna v závěru práce.

Abychom mohli lépe pochopit rozdíl mezi výkonem zaměstnání dle zákoníku práce a výkonem funkce člena statutárního orgánu, který se řídí obchodním zákoníkem, uvedeme si základní rozdíly mezi zaměstnancem a výkonem funkce jednatele nebo člena statutárního orgánu.

Hlavní rozdíl spočívá ve výši odpovědnosti. Je všeobecně známo, že zaměstnanec, který způsobí škodu zaměstnavateli při výkonu zaměstnání, odpovídá dle zákoníku práce maximálně do výše čtyři a půl násobku své průměrné mzdy. A to i v případě, že škoda přesáhne tento násobek. To znamená, že jeho odpovědnost je omezená. Jednatel nebo člen představenstva odpovídá celým svým majetkem, to znamená, že odpovědnost a tím i výše náhrady škody není nijak omezena.

Také samotná odpovědnost je jiná. Jelikož je práce zaměřena na členy statutárních orgánů a budeme se tedy dále podrobně zabývat jejich odpovědností, uvedeme si zde jen pro upřesnění a dokreslení rozdílů si velmi krátce, jakou odpovědnost mají zaměstnanci vyplývající ze zákoníku práce.

Odpovědnost zaměstnanců se řídí ustanoveními § 250 - § 264 zákoníku práce. Obecně zaměstnanec odpovídá zaměstnavateli za škodu, kterou mu způsobili zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé

souvislosti s ním. Dále má odpovědnost za nesplnění povinností k odvrácení škody, která spočívá v tom, že zaměstnanec, který vědomě neupozornil vedoucího na škodu hrozící zaměstnavateli nebo nezakročil proti hrozící škodě, i když by tím bylo zabráněno vzniku škody, hrozí, že zaměstnavatel po něm bude požadovat, aby se podílel na náhradě škody. Další odpovědností je odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, u které je určeno, že byla-li se zaměstnancem uzavřena dohoda o odpovědnosti k ochraně hodnot svěřených zaměstnanci k vyúčtování (obecně se hovoří o dohodě o hmotné odpovědnosti), za které se považují hotovost, ceniny, zboží, zásoby materiálu nebo jiné hodnoty, které jsou předmětem obrátu nebo oběhu, s nimiž má zaměstnanec možnost osobně disponovat po celou dobu, po kterou mu byly svěřeny, odpovídá za schodek vzniklý na těchto hodnotách. Poslední, kterou bychom měli zmínit je odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů, která spočívá v tom, že má zaměstnanec odpovědnost za ztrátu nástrojů, ochranných pracovních prostředků a jiných podobných předmětů, které mu zaměstnavatel svěřil na písemné potvrzení. Jde například o pracovní pomůcky, nástroje, nářadí apod. Musí tyto předměty nejen chránit před poškozením, nýbrž je ve stanovené době zaměstnavateli vrátit. Je povinen předmět vrátit na požádání, případně i před splněním úkolu, pro který mu byl svěřen. Za ztrátu těchto předmětů odpovídá zaměstnanec jen tehdy, jestliže je převzal na písemné potvrzení.

Dalším rozdílem je, že u zaměstnance musí být v případě škody prokázán úmysl, tedy jeho odpovědnost je subjektivní a důkazní břemeno je na společnosti. U člena statutárního orgánu je odpovědnost objektivní, tedy zavinění se zde neposuzuje a důkazní břemeno je na členu statutárního orgánu, aby prokázal, že škodu nezpůsobil

V neposlední řadě je důležité upozornit, že využije-li zaměstnanec pojištění ke krytí škod, je vyplacena náhrada škody zaměstnavateli, kterému škoda vznikla. Využije-li člen představenstva možnosti pojištění pro případ škody, náhrada škody je pak vyplacena společnosti nebo třetím osobám (věřitelům, obchodním partnerům, akcionářům apod.). Podrobněji o pojištění je možné se dočíst v kapitole č. 3.

Dále se již budeme zabývat pouze odpovědností členů statutárních orgánů dle obchodního zákoníku.

Obchodním zákoníkem je dáno, že mandatář odpovídá za škodu na věcech převzatých od mandanta k zařízení a na věcech převzatých při jejím zařizování od třetích osob, ledaže tuto škodu nemohl odvrátit, ani při vynaložení odborné péče.

Jelikož se vztah mezi obchodní společností a členy statutárního orgánu řídí obchodním zákoníkem, je možné říci, že odpovědnost za škodu způsobenou porušením povinností dle obchodního zákoníku platí obdobně jako porušení povinností vyplývajících ze závazkového vztahu (viz § 373 a násl. Obchodního zákoníku).

Jednatel nebo člen představenstva tak odpovídají společnosti za škody způsobené při porušení povinností při výkonu své funkce. Odpovědnost je neomezená a objektivní.

Neomezená v tomto případě znamená, že pokud jednatel nebo člen představenstva způsobí společnosti škodu, je povinen tuto škodu nahradit v plné výši a jak vyplývá z § 386 odst. 2 obchodního zákoníku, ani soud tuto výši náhrady škody nemůže snížit.

Objektivní odpovědností se rozumí, že není třeba zkoumat zavinění při porušení odpovědnosti. Existují však zákonem dané výjimky, které tuto objektivní odpovědnost zmírňují, tzv. liberační důvody²⁵ - důvody vylučující odpovědnost. I. Štenglová²⁶ k tomu dodává: „... *přísnost objektivní odpovědnosti je zmírněna tak, aby nedocházelo k nepřiměřené tvrdosti...*“

Pro shrnutí je možné uvést, že aby bylo možné brát v úvahu odpovědnost členů statutárního orgánu, je třeba, aby byly naplněny obecné podmínky pro vznik odpovědnosti:

- a) porušení povinností daných zákonem nebo smlouvou a to nemusí být nutně, že člen statutárního orgánu odpovídají za výsledky činností ve funkci, ale za její řádný výkon, tzn. že musí být vykonávána s péčí řádného hospodáře,

²⁵ Vyčet veškerých důvodů, které vylučují odpovědnost je možné nalézt v § 374 obchodního zákoníku

²⁶ Štenglová Ivana, Plíva Stanislav, Tomsa Miloš a kol.: Obchodní zákoník komentář, 12. vydání, Praha, C.H.Beck, 2009, str. 971

- b) vznik škody, což můžeme odvodit od § 379 obchodního zákoníku, kde je uvedeno, že není-li zákonem stanoveno jinak, nahrazuje se skutečná škoda a ušlý zisk. Tyto dvě okolnosti mohou nastat samostatně nebo také zároveň,
- c) příčinná souvislost mezi porušením povinností a vznikem škody,
- d) a neexistují-li okolností, které vylučují odpovědnost za škodu, tzn. že je možné se z odpovědnosti zříci, existují-li liberační důvody.

Tak, jak upravuje občanský zákoník v § 438 podmínky odpovědnosti za škodu v případě, že škodu způsobí více škůdců, nastane-li situace, že dojde z důvodu porušení povinností ke vzniku škody ze strany více členů představenstva nebo více jednatelů, odpovídají za takovou škodu společně a nerozdílně a mezi sebou se vypořádají podle rozsahu své odpovědnosti (§ 383 obchodního zákoníku)²⁷. Jde o tzv. solidární odpovědnost. Zákon nezná termín kolektivní odpovědnosti, odpovídají vždy ti členové statutárního orgánu, kteří svým jednáním a porušením povinností způsobili společnosti škodu. Záleží však na konkrétním případě a okolnostech, zda je reálné určit konkrétního viníka za vznik škody a vyloučit tedy ostatní členy statutárního orgánu, že žádnou z povinností svým přičiněním neporušili.

Důsledky porušení povinností jsou také nazývány sankcemi. Pro jednatele a členy představenstva jsou sankcemi dle obchodního zákoníku náhrada škody, odvolání jednatele, neposkytnutí plnění ze strany společnosti, smluvní pokuta a sankce při porušení zákazu konkurence.

2.6.1 Nárok na náhradu škody

Odpovědnost může uplatňovat pouze ten, jehož právo bylo ohroženo nebo porušeno.

²⁷ V obchodních vztazích však nelze, aby soud určil v jakém poměru se členové statutárního orgánu mají mezi sebou vypořádat (tak jak je tomu v § 438 občanského zákoníku)

Nárok na náhradu škody přichází v úvahu v případě vzniku škody. Není však nikde zákonem ani jiným právním předpisem stanoveno, že náhrada škody musí být na statutárním orgánu uplatňována. Je to čistě svobodná vůle společnosti, zda náhradu škody bude či nebude požadovat. Důležité je však podotknout, že obchodním zákoníkem, konkrétně v § 386 odst. 1 je dáno, že nároku na náhradu škody se nelze vzdát před porušením povinnosti, z něhož může škoda vzniknout. Může tedy nastat situace, že se společnost svého nároku po vzniku škody vzdá.

Jeden z problémů při uplatňování náhrady škody by mohl nastat v samotném uplatňování. Náhradu škody uplatňuje poškozená společnost a ta by takto měla činit prostřednictvím svého statutárního orgánu. Prakticky je to záležitost téměř nepravděpodobná, protože je nesmysl, aby statutární orgán společnosti sám po sobě požadoval náhradu škody. Obchodní zákoník však dává řešení této patové situace a to prostřednictvím § 131a odst. 1, dle kterého je každý společník oprávněn podat jménem společnosti žalobu o náhradu škody proti jednateli. Stejně jako v s.r.o. tak může činit společník, tak prostřednictvím § 182 odst. 3 obchodního zákoníku je dozorčí rada povinna na žádost akcionáře uplatnit právo na náhradu škody vůči členovi představenstva. Není-li tak dozorčí radou bez zbytečného odkladu učiněno, může akcionář uplatnit právo na náhradu škody sám.

Právo na náhradu škody se promlčuje, nebyl-li uplatněn nárok na náhradu škody nejpozději do čtyř let ode dne, kdy se společnost nebo společníci (resp. akcionáři) dověděli o škodě způsobené porušením povinností člena statutárního orgánu nebo nejpozději do 10 let od porušení povinnosti.

2.6.2 Odvolání člena statutárního orgánu z funkce

I. Rada²⁸ k této sankci uvedl, že „*nesplní-li nebo porušuje-li člen statutárního orgánu své povinnosti, může jej orgán, který ho do funkce zvolil, odvolat.*“

O odvolání člena statutárního orgánu z funkce rozhoduje v s.r.o. i a.s. valná hromada. U a.s. může být tato pravomoc přesunuta i na dozorčí radu, ale musí to být uvedeno ve stanovách společnosti. Důležité je, že toto může učinit pouze orgán,

²⁸ Rada.Ivan: Jednatelé s.r.o., Představenstvo a.s., Linde, 2003, str. 131

který člena statutárního orgánu do funkce zvolil. Mohlo by se totiž stát, že dozorčí rada by, z důvodu blokování některých rozhodnutí, neustále vylučovala členy představenstva a tím by bylo ohroženo jeho fungování.²⁹

K odvolání člena statutárního orgánu může dojít jednak z důvodu porušení povinností stanovených zákonem nebo smlouvou, ale i prakticky z jakéhokoli důvodu. Důležité je však poznamenat, že nelze zakotvit neodvolatelnost člena statutárního orgánu ve stanovách společnosti ani ve smlouvě.³⁰

2.6.3 Neposkytnutí plnění ze strany společnosti

Jedno ze základních práv člena statutárního orgánu, je právo na odměnu.

Dle ustanovení § 66 odst. 3 obchodního zákoníku lze jakékoli plnění ve prospěch člena statutárního orgánu, na které neplyne právo z právního předpisu nebo z vnitřního předpisu, poskytnout pouze se souhlasem valné hromady nebo v souladu se smlouvou o výkonu funkce. Společnost plnění neposkytne, jestliže výkon funkce zřejmě přispěl k nepříznivým hospodářským výsledkům společnosti nebo při zaviněném porušení právních povinností v souvislosti s výkonem funkce.³¹

Z výše uvedeného vyplývá, že se toto omezení může vztahovat pouze na nenárokové složky platu, jelikož se nevztahuje na plnění, které vzniká na základě právního předpisu nebo vnitřního předpisu – tj. společenská smlouva, zakladatelská smlouva, stanovy společnosti, apod.

2.6.4 Smluvní pokuta

Další sankcí může být smluvní pokuta. Co je však podstatné, tento druh sankce musí být mezi členem statutárního orgánu a společností sjednán a to písemně. Sjednána musí být její výše nebo způsob jejího určení a nejideálnějším způsobem sjednání je ve smlouvě o výkonu funkce.

Ve smlouvě by také mělo být stanoveno, zda uhrazením smluvní pokuty se statutární orgán zbavuje povinnosti náhrady škody, aby toto ustanovení bylo

²⁹ Rada.Ivan: Jednatelé s.r.o., Představenstvo a.s., Linde, 2003

³⁰ rozhodnutí NS sp. zn. 29 Cdo 968/2000

³¹ viz § 66 odst. 3 obchodního zákoníku

jednoznačné. Jelikož nelze u statutárního orgánu odpovědnost za škodu omezit žádnou smlouvou, logicky se nelze zaplacením smluvní pokuty zbavit odpovědnosti za škody.

2.6.5 Sankce při porušení zákazu konkurence

Poslední sankcí, která může postihnout člena statutárního orgánu je sankce při porušení zákazu konkurence. Nyní se pouze ve zkratce zaměříme na důsledky vyplývající z porušení této povinnosti statutárních orgánů. Sankce, které mohou statutární orgán stihnout při porušení zákazu konkurence nalezneme v § 65 odst. 2 obchodního zákoníku. Dle tohoto ustanovení je společnost oprávněna na členu statutárního orgánu, který zákaz porušil požadovat, aby vydal prospěch z obchodu, při kterém byl zákaz konkurence porušen, nebo aby převedl odpovídající práva na společnost.

Těmito dvěma sankcemi však není dotčeno právo na náhradu škody, to znamená, že může být ze strany společnosti uplatněn i nárok na náhradu škody.

Právo na udělení sankce zaniká, nebylo-li uplatněno do tří měsíců ode dne, kdy se společnost o této skutečnosti dověděla, nejpozději však uplynutím jednoho roku od jejího vzniku. Opět tímto není dotčeno právo na náhradu škody, pro náhradu škody je jiná promlčecí lhůta, jak je uvedeno výše.

3. Pojištění odpovědnosti za škody statutárních orgánů

3.1 Pojištění odpovědnosti za škody

S účinností ke dni 1. ledna 2005 vstoupil v platnost nový Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (dále jen zákon o pojistné smlouvě). Tímto novým zákonem byla s účinností k 1.1.2005 zrušena celá hlava 15 osmé části zákona č. 40/1946 Sb., Občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen občanský zákoník), která do této doby upravovala pojištění.

Cílem vzniku zákona o pojistné smlouvě je úprava vztahů účastníků pojištění, které vznikly na základě pojistné smlouvy, pokud zvláštní právní předpisy neupravují jinak. Vyjmutím této problematiky z občanského zákoníku vznikl zákon, který podrobněji a uceleněji upravuje vztahy z pojištění, pojistných smluv a práva a povinností účastníků pojistných vztahů. Byl zavedena celá řada nových pojmů, vztahů, práv a povinností, které v minulé právní úpravě nebyly obsaženy a pojistitelé byli nuceni je zakomponovat do pojistných podmínek.

Každá činnost, kterou děláme, nese s sebou riziko vzniku škody na majetku, zdraví nebo životě. Škody mohou být malého rozsahu, ale také se může stát, že škůdce, který škodu způsobil, nebude schopen vzniklou škodu uhradit a proto přichází v úvahu pojištění.

Zákon o pojistné smlouvě dělí pojištění na pojištění škodová a obnosová. Z názvu již vyplývá, že rozdělení je dle toho, za jakým účelem je pojištění sjednáváno. Zda z důvodu získání obnosu či za účelem krytí škod a získání náhrady škody v důsledku vzniklé pojistné události. Pojištění odpovědnosti za škody je tedy pojištěním škodovým. Pojistitel je tak povinen, v případě vzniku pojistné události, poskytnout plnění na základě pojistné smlouvy a v souladu se zákonem a pojistnými podmínkami na základě nichž byla pojistná smlouva sjednána.

Pojištění odpovědnosti za škodu lze rozdělit dle právní závaznosti a to na pojištění zákonná a pojištění soukromá.

Mezi zákonná pojištění odpovědnosti za škody patří v současné době již jen jedno a to je zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání.

Pojištění soukromá můžeme ještě rozdělit na pojištění povinná a pojištění dobrovolná. Povinná jsou ta, u kterých zákon ukládá, že je musí subjekt uzavřít před započítáním činnosti a mít je v platnosti po celou dobu činnosti. Takováto pojištění musí uzavírat např. advokáti, notáři, lékaři, auditoři, pojišťovací agenti, soudní exekutoři apod. Dobrovolná pojištění jsou taková, kde je ponecháno na rozhodnutí subjektu, zda se pojistí či nikoli. J. Zárybnická³² k tomuto dodává, že „obvykle však subjekt provozující určitou činnost, nemůže v obchodně závazkových vztazích obstat,

³² Zárybnická Jana, Schelle Karel: Pojištění odpovědnosti za škodu, 1.vydání, Ostrava, Key Publishing s.r.o., 2010, str. 50

pokud neprokáže, že má příslušné pojištění pro případ vzniku své právní odpovědnosti za dané činnosti a v odpovídajícím rozsahu sjednáno.“

Soukromé pojištění lze také nazvat pojištěním smluvním, to znamená, že vzniká na základě smlouvy, tedy pojistné smlouvy.

Pojištění odpovědnosti za škody se řídí zákonem o pojistné smlouvě, hlava třetí, díl třetí: Pojištění odpovědnosti za škody. Konkrétně jsou to § 43 až § 46, ze kterých vyplývá, že díky pojištění odpovědnosti za škody má pojištěný právo, aby za něj pojistitel v případě vzniku pojistné události uhradil škodu, za kterou pojištěný odpovídá a to až do výše limitu pojistného plnění sjednaného v pojistné smlouvě. Mimo jiné je také dáno, že je-li škoda způsobena pojištěným pod vlivem alkoholu či návykových látek, má naopak pojistitel právo požadovat náhradu toho, co za pojištěného plnil.

3.2 Pojistná smlouva a její náležitosti

V souladu s ustanovením v § 1 zákona o pojistné smlouvě, jsou vztahy mezi účastníky pojištění vzniklého na základě pojistné smlouvy upraveny právě tímto zákonem.

Pojistná smlouva je, dle § 2 téhož zákona, smlouvou o finančních službách, ve které se pojistitel zavazuje v případě vzniku nahodilé události poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění a pojistník se zavazuje platit pojistiteli pojistné.

Za pojistitele je považována právnická osoba, která je oprávněna provozovat pojišťovací činnost dle zvláštního zákona.³³

Pojistníkem je pak osoba, která uzavřela s pojistitelem pojistnou smlouvu.

Pojištěným je osoba, na jejíž život, zdraví, majetek či odpovědnost za škodu se pojištění vztahuje.

Uzavření pojistné smlouvy je možné chápat jako dvoustranný právní akt mezi pojistníkem a pojistitelem, který upravuje základní práva a povinnosti zúčastněných stran, tedy pojistitele, pojistníka i pojištěného.

³³ Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví

Dle ustanovení § 4 zákona o pojistné smlouvě bude pojistná smlouva vždy obsahovat určení pojistitele a pojistníka, určení oprávněné osoby, určení, zda se jedná o pojištění škodové nebo obnosové, vymezení pojistného nebezpečí a pojistné události, výši pojistného, jeho splatnost a údaj o tom, zda se jedná o pojistné běžné nebo jednorázové, vymezení pojistné doby a doby, na kterou byla pojistná smlouva uzavřena, v případě pojištění osob, bylo-li dohodnuto, že se oprávněná osoba bude podílet na výnosech pojistitele, způsob a jakým se oprávněná osoba na těchto výnosech bude podílet.

Pojistitel vždy pojistníkovi vydává potvrzení o uzavření pojistné smlouvy.

Pojistná smlouva musí mít písemnou formu, výjimkou mohou být smlouvy s platností kratší než 1 rok.

Není-li v pojistné smlouvě stanoveno jinak, vzniká pojištění prvním dnem po akceptaci návrhu pojistitele pojistníkem, to znamená prvním dne po uzavření pojištění. Akceptací návrhu může být podpis pojistné smlouvy nebo zaplacení pojistného stanoveného v pojistné smlouvě. J. Zárybnická³⁴ dále dodává, že „... *dle stávající právní úpravy lze sjednat i taková soukromá pojištění, u nichž se pojistná ochrana vztahuje i na dobu před uzavřením pojistné smlouvy.*“ Příkladem může být i pojištění odpovědnosti za škodu statutárních orgánů, kdy se pojištění vztahuje ve většině případů až ke dni založení společnosti zpětně.

K zániku pojištění může dojít z několika důvodů. Jedním z nich je samozřejmě uplynutí doby, na kterou bylo sjednáno. Není to však vždy, jelikož v pojistné smlouvě může být stanoveno automatické prodloužení smlouvy, tzv. autoprolongace, nevyjádří-li jedna ze zúčastněných stran požadavek na ukončení smlouvy ke dni uplynutí její platnosti. Dalším důvodem může být i nezaplacení pojistného, dohodou smluvních stran, zánikem pojistného rizika, výpověď, odstoupení od smlouvy apod.³⁵

Pojistné plnění je stanoveno smlouvou. V této smlouvě je stanovena horní hranice pojistného plnění a to limitem pojistného plnění nebo pojistnou částkou. Pojistnou částku stanovuje ve většině případů pojistník, ale pojistitel může tuto částku přezkoumat a navrhnout jinou výši pojistné částky. Není-li horní hranice

³⁴ Zárybnická Jana, Schelle Karel: Pojištění odpovědnosti za škodu, 1.vydání, Ostrava, Key Publishing s.r.o., 2010, str. 99

³⁵ kompletní výčet důvodů pro ukončení smluvního vztahu na základě pojistné smlouvy je možné nalézt v ustanovení § 18 - § 25 zákona o pojistné smlouvě.

pojistného plnění stanovena, je pojistitel povinen uhradit celou částku vzniklé škody, za kterou pojištěný odpovídá.³⁶

Územní rozsah pojistné smlouvy je stanoven smlouvou nebo pojistnými podmínkami. Ve většině případů bývá smlouva omezena na Českou republiku, ale v případě některých pojištění není výjimkou, kdy bývá pokryto území EU nebo dokonce celý svět.

3.3 Pojištění odpovědnosti za škody statutárních orgánů

V následujícím výkladu se již zaměříme pouze na pojištění odpovědnosti za škodu statutárních orgánů, které spadá do pojištění soukromého, dobrovolného a škodového.

Osobní, tedy neomezená odpovědnost je jedno z nejzávažnějších rizik, kterým musí členové statutárních orgánů čelit. Při porušení povinností daných zákonem nebo smlouvou ručí celým svým majetkem. Omezit takovouto odpovědnost nelze žádnou smlouvou, tudíž se z odpovědnosti za způsobenou škodu nelze nijak vyvázat, neexistují-li okolnosti, které vylučují odpovědnost za škodu, tzn. že je možné se z odpovědnosti zříci, na základě liberačních důvodů.

V bodě č. 2.4 této práce jsme si uvedli základní povinnosti členů statutárních orgánů a následně z nich vyplývající odpovědnost. Je-li nějaká z povinností porušena a vznikla-li škoda, je člen statutárního orgánu povinen tuto škodu nahradit v plném rozsahu a důkazní břemeno zůstává na tomto členu nikoli na poškozeném. To znamená, že poškozená společnost nemusí prokazovat, že člen orgánu např. s péčí řádného hospodáře nejednal, ale člen orgánu, pokud se chce odpovědnosti zprostit, musí prokázat, že s péčí řádného hospodáře jednal (tedy že jednal s potřebnou znalostí věci, na základě prověřených informací, v dobré víře a v nejlepším zájmu společnosti, který zná nebo znát musí). Riziko vzniku odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s výkonem funkce je proto poměrně velké.

³⁶ viz § 44 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě.

Jediným skutečně účinným prostředkem, jímž lze zmíněná rizika minimalizovat, a chránit tak společnost a její management, je pojištění odpovědnosti členů orgánů společností, ve světě běžně známé jako **D&O pojištění**³⁷. V zahraničí (zejména ve Spojených státech amerických a zemích západní Evropy) má tento produkt více než padesátiletou tradici a je využíván naprostou většinou významnějších společností. V České republice je využíván zatím velmi krátce a teprve se dostává do povědomí uživatelů.

Toto dobrovolné pojištění odpovědnosti statutárního orgánu za vzniklou škodu je možné si v ČR sjednat u několika pojišťoven. Pojištěný má tak na základě pojistné smlouvy právo na to, aby za něho pojišťovna podle sjednaných pojistných podmínek nahradila škodu, která musí být vyčíslitelná v penězích. Jedná se tak o pojištění odpovědnosti za škody finančního rázu.

Pojištění odpovědnosti za škody statutárních orgánů nenabízí všechny české pojišťovny. Většinou jsou to pojišťovny se zahraniční účastí, jelikož výše uvedené pojištění je využíváno z převážné části společnostmi právě se zahraniční účastí.

Z pojišťoven a pojišťovacích zprostředkovatelů, kteří výše uvedené pojištění nabízí můžeme jmenovat např.:

- Chartis Europe s.a., pobočka pro ČR
- Česká spořitelna a.s.
- Allianz a.s.,
- Renomia a.s.
- Kooperativa a.s.
- ČSOB a.s.
- a další.

Důvodem pro uzavření pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů může být několik. Z těch asi nejdůležitějších je možné uvést, že poskytuje pojistnou ochranu samotným pojištěným, to znamená, že jednatel nebo člen

³⁷ celý název z angličtiny zní: „liability insurance Directors and Officers“.

představenstva může mít ochotu podstupovat náročná rozhodnutí v dynamickém prostředí, má jistotu ochrany vlastního majetku a je mu nabídnuta pomoc při řešení soudních sporů. Z výše uvedeného pojištění také plyne finanční jistota společnosti před následky jednání členů orgánů společnosti a s tím spojená rychlejší a jistější náhrada nárokové škody. V neposlední řadě také můžeme uvést, že důvodem pro uzavření takového pojištění může být i ochrana zájmů akcionářů a věřitelů.

Pojistitelem je v tomto případě opět, jako u jiných pojištění, právnická osoba, která je oprávněna provozovat pojišťovací činnost dle zvláštního zákona

Osobou uzavírající toto pojištění odpovědnosti je v tomto případě společnost. Společnost uzavírá smlouvu s pojistitelem (pojišťovnou) pro pojištěného.

Pojištěným je člen statutárního orgánu společnosti. Pojištění není uzavíráno na konkrétní jméno, ale na výkon funkce. To znamená, že se vztahuje na minulou, současnou i budoucí osobu nebo osoby, které po dobu smlouvy pro společnost vykonávají funkci statutárního orgánu.

Pojištění zahrnuje nejen členy statutárního a dozorčího orgánu, ale také zaměstnance s manažerskou nebo kontrolní funkcí. Dále jsou pojištěny manželky, manželé, dědici apod. a to pro případ, že např. dědic zdědil povinnost uhradit škodu za člena orgánu, který škodu neuhradil.

Pojištěnou osobou není auditor, správce konkursní podstaty nebo jiný insolvenční správce, likvidátor, věřitelé a osoby v podobném postavení, kteří nejsou zahrnutí do tohoto pojištění.

Územní působnost je dána pojistnými podmínkami konkrétní pojišťovny, nelze říci, že by všechny pojišťovny pojišťovaly pouze ČR nebo EU nebo celý svět.

Ve většině případů je u tohoto pojištění poskytováno tzv. retroaktivní krytí pro porušení povinností, tzn., že může být nárok uplatněn až de facto k datu vzniku společnosti (samozřejmě s přihlédnutím k promlčecím lhůtám).

Pojištění bývá sjednáváno na dobu určenou pojistnou smlouvou a to bývá zpravidla rok, ale může být stanoveno v pojistných podmínkách a na základě dohody mezi pojistitelem a pojistníkem jinak.

Oprávněnými osobami, tedy osobami, které mohou požadovat náhradu škody, dle obchodního zákoníku, mohou být jednak společnost, tak i společníci a věřitelé.

Z titulu tohoto pojištění jsou oprávněny uplatnit nárok na náhradu škody také orgány veřejné správy.

Pojistnými podmínkami konkrétní pojišťovny je také dáno, které ze škod pojištění kryje, výluky z pojištění, limity pojistného plnění apod.

4. Pojištění v praxi

Pro svou práci jsem si vybrala spolupráci se pojišťovnou Chartis Europe s.a., pobočka pro Českou republiku. Společnost Chartis Europe s.a., pobočka pro Českou republiku jsem si pro svou práci vybrala hlavně z důvodu, že to byla první pojišťovna na českém trhu, která tento produkt začala nabízet a zároveň je lídrem na českém trhu v rámci D&O pojištění. Stejně tak má, jako jediná pojišťovna v ČR, zkušenosti s likvidací D&O škod. Ostatní pojišťovny toto tvrdit zatím stále nemohou, neboť toto pojištění má v České republice stále krátkou historii.

CHARTIS EUROPE S.A., pobočka pro Českou republiku (dále jen Chartis) je nový název společnosti AIG Europe S.A. Chartis je přední světová společnost působící v oblasti neživotního a majetkového pojištění. Ve více než 160 zemích a jurisdikcích poskytuje své služby více než 40 milionům zákazníků. Díky své devadesátileté historii, nejrozsáhlejší nabídce produktů a služeb, ale také excelentní finanční síle a důkladné likvidaci pojistných událostí dává svým firemním klientům i jednotlivcům možnost efektivního řízení rizik. Ve společnosti Chartis působí na 40000 zaměstnanců, kteří disponují globálním nadhledem s důkladnou znalostí regionů, ve kterých působí, proto dokáží inovativně řešit problémy a hledat nová řešení.

Pojišťovna Chartis také získala několik významných ocenění udělených Asociací českých pojišťovacích makléřů (AČPM) v anketě Pojišťovna roku 2009.

Pojišťovna Chartis nabízí **dvě varianty pojištění D&O**:

- a) **BusinessGuard** – tato varianta pojištění je určena pro společnost jejíž akcie, ani jakékoliv z jejích dceřiných společností, nejsou

obchodovány/kotovány, kdy tato společnost není finanční institucí (např. banka, investiční fond, obchodník s cennými papíry a jiné) a celková aktiva společnosti a celkový obrát nepřesahují 100 mil. EUR.

- b) **CorporateGuard** – tato pojistná varianta je určena pro společnosti s celkovými aktivy/tržbami nad 100 mil. EUR, finanční instituce a společnosti s akciemi kotovanými na burze či RM Systému.

Dále se budeme zabývat již jen variantou BusinessGuard, jelikož je v České republice běžnější. Důvod je jednoduchý a to, že na trhu je více středních a menších společností, pro které se více hodí produkt BusinessGuard. CorporateGuard je určen pro velké společnosti, holdingy atd., těch je samozřejmě méně a nebo mají tyto společnosti sjednané pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů u svých mateřských společností – většinou v zahraničí. Níže uvedené a definované pojmy jsou čerpány z pojistných podmínek pro pojištění odpovědnosti manažerů soukromých společností, které jsou poskytnuty pojišťovnou Chartis (viz příloha č. 1). Není cílem zde doslovně opisovat pojmy z těchto pojistných podmínek, proto jsou uvedeny jen nejdůležitější pojmy a doplňující informace k nim.

4.1 Pojištění BusinessGuard

Pojištění BusinessGuard má celosvětovou působnost krytí vč. USA a Kanady.

Pojištění se vztahuje pouze na nároky, které byly uplatněny proti pojištěné osobě vneseny během pojistné doby nebo lhůty pro zjištění a oznámení nároku. Pojištěný musí neprodleně písemně informovat pojistitele poté, co byl vůči ní nárok uplatněn.

Vzor pojistné smlouvy, uzavírané pojišťovnou Chartis, je možné nalézt v příloze č. 2.

Nebude-li smlouva po uplynutí pojistné doby prodloužena, získává pojištěný, který přestal před skončením pojistné doby vykonávat funkci ve společnosti (s výjimkou, kdy byl odvolán z funkce z důvodu jakéhokoli porušení povinností) automaticky nárok na lhůtu pro zjištění a oznámení nároku v délce tří let,

za nezvýšené pojistné, na nároky uplatněné proti němu v souvislosti s výkonem funkce.

Pojištění se sjednává na pojistnou dobu uvedenou v pojistné smlouvě. Zpravidla bývá smlouva uzavírána na 12 měsíců a po této době může být znovu prodloužena.

V pojistné smlouvě je vždy určen limit pojistného plnění. Limitem je myšlena celková částka, kterou pojistitel vyplatí na základě pojistné smlouvy za škodu, náklady právního zastoupení, náklady na šetření, pokuty a penále a náklady na očištění dobrého jména všech pojištěných osob.

Limit pojistného plnění je rozdělen na sublimity. Sublimit je horní hranice částky z limitu pojistného plnění, která může být uplatněna na náhradu nákladů na šetření, pokuty a penále a na náklady na očištění dobrého jména. Sublimity jsou součástí limitu pojistného plnění a tím jej nezvyšují.

Limit zachraňovacích nákladů dle zákona o pojistné smlouvě je 25.000 Kč.

V pojišťovně Chartis pojistník navrhne výši pojistného limitu a pojistitel dle možností nabídne vlastní návrhy na výši limitu.

Limit pojistného plnění je počítán za jednu a za všechny pojistné události v době trvání pojištění. To znamená, že nezáleží na počtu pojistných událostí během pojistné doby, ale na limitu pojištění.

Limit pojistného plnění může být v průběhu pojistné smlouvy zvyšován, ale děje se tak ve velmi výjimečných případech.

Limit, vyplývající z pojistné smlouvy, je rozdělen na sumblimity, které mohou být uplatněny na náklady na očištění dobrého jména, náklady na šetření a na náklady na právní zastoupení.

Náklady na očištění dobrého jména jsou myšleny přiměřené a nezbytné náklady na PR poradce, které pojištěná osoba s předchozím písemným souhlasem pojistitele vynaloží, aby zmírnila škodu na své pověsti, která vznikla v důsledku nároku, na který se vztahuje toto pojištění.

Náklady na šetření znamenají přiměřené náklady a nezbytné výdaje, které pojištěná osoba vynaloží s předchozím písemným souhlasem pojistitele k tomu, aby mohla splnit svou zákonnou povinnost účastnit se šetření.

Do nákladů na právní zastoupení jsou zahrnuty přiměřené a nezbytné výdaje a poplatky, které pojištěná osoba vynaloží s předchozím písemným souhlasem pojistitele v souvislosti s obranou proti nároku.

Do výše uvedených nákladů nejsou zahrnuty mzdové náklady, náklady na odměny nebo jiné osobní náklady pojištěné osoby nebo společností.

Výše těchto nákladů je omezena sublimitem uvedeným v pojistné smlouvě.

Výše pojistného je stanovována na základě dohody mezi pojistitelem a pojistníkem. Neexistují žádné tabulky, které by určovaly výši pojistného, jeho výše je stanovována individuálně.

Pojistné je placeno ročně, pololetně a ve výjimečných případech čtvrtletně. Pojištění je hrazeno pojistníkem, tedy společností.

Pojištění kryje všechny škody, které vznikly nárokující straně porušením povinností kterýmkoli z pojištěných a to včetně nákladů obhajoby, pokuty a penále, jednání proti zaměstnanci a pojištění dceřiných společností.

Pojištěním odpovědnosti za škody členů statutárních orgánů jsou pojištěna i jednání proti zaměstnanci, což může být např.:

- a) diskriminace rasy,
- b) neplatné ukončení pracovního poměru,
- c) porušení rovného zacházení,
- d) sexuální nebo jiné obtěžování a další,

ke kterým skutečně nebo údajně došlo vůči zaměstnanci v souvislosti s jeho předchozím, současným nebo budoucím pracovním poměrem se společností.

Do pojištění jsou zahrnuty také dceřiné společnosti, jejichž aktivita nepřesahuje 25 % celkových aktiv pojistníka, vyjma společností kotovaných v USA.

V tomto pojištění není stanovena žádná spoluúčast, ve smlouvách se uvádí pouze vlastní vrub společnosti.

Vlastní vrub společnosti nemá v České republice de facto žádný význam. V podstatě se nedá v České republice vůbec uplatnit. Ve smlouvách pojišťovny Chartis Europe s.a. figuruje vlastní vrub společnosti jen proto, že územní působnost se vztahuje na celý svět vč. USA a Kanady a např. v USA je naprosto běžné, že se tento vlastní vrub (jinými slovy spoluúčast) uplatňuje.

Vlastní vrub společnosti se uplatní pouze tehdy, když by společnost uhradila škodu za pojištěnou osobu. Např. představenstvo způsobí třetí osobě škodu ve výši 5 mil. Kč. Společnost z jakéhokoli důvodu tuto škodu uhradí dříve, než to udělá pojišťovna. V takovém případě již nemůže pojišťovna uhradit škodu poškozenému, protože ten už dostal zapláceno od společnosti a pojišťovna musí uhradit plnění právě společnosti. Jen v takovém případě si smí pojišťovna uplatit spoluúčast. V České republice není možné, aby společnost přebírala závazek úhrady škody z titulu pochybení či odpovědnosti členů statutárních či dozorčích orgánů a proto se výše uvedená situace v České republice nemůže prakticky odehrát.

Pojištěné osoby mají vždy nulovou spoluúčast.

Pro stanovení výše vlastního vrubu společnosti neexistují, stejně jako v případě pojistného, tabulky na vyměření jeho výše. Je stanovován individuálně dle dohody mezi pojistitelem a pojistníkem.

Z pojistných podmínek pojistitele vyplývají pouze níže uvedené výluky pojištění. Pouze stručně si můžeme uvést, že pojistitel neposkytne plnění v případě, že:

- a) nastane skutečnost, o které mohla pojištěná osoba před datem uzavření smlouvy rozumně předvídat, že bude příčinou nároku,
- b) bylo-li zahájeno jakékoli řízení nebo byl-li uplatněn nárok před datem uzavření smlouvy nebo je-li nárok na náhradu škody odvozen od stejných nebo v zásadě stejných skutečností, jaké jsou tvrzeny u takového předchozího či trvajícího řízení nebo nároku,
- c) neměla by pojištěná osoba na plnění nárok,

- d) byl-li spáchán úmyslný trestný čin nebo jiné úmyslné jednání či opomenutí nebo jakékoli úmyslné či vědomé porušení právních předpisů a to pojištěnou osobou,

Výluka dle c) a d) se uplatní pouze na základě rozsudku nebo jiného konečného rozhodnutí soudu nebo rozhodčího soudu nebo rozhodce nebo písemným prohlášením pojištěné osoby.

- e) nárok na náhradu škody vyplývá nebo je důsledkem jakéhokoli skutečného, údajného nebo hrozícího výskytu, vylití, rozptýlení, uvolnění, přesunu nebo úniku škodlivin nebo pokynu nebo žádosti a nebo snahy pojištěné osoby testovat, monitorovat, čistit, odstraňovat atd. škodliviny nebo reagovat na účinky škodlivin nebo je posuzovat.

- f) vyplývá-li nárok na náhradu škody z nemoci, smrti nebo jiné škody na zdraví jakékoliv osoby (s výjimkou náhrady škody za citové strádání způsobené jednáním proti zaměstnanci, pokud takovou náhradu daný právní řád umožňuje) nebo ze ztráty, poškození, zničení hmotného majetku nebo nemožnosti jej užívat.

Pro přípravu návrhu pojištěné pojišťovny využívá výroční zprávu nebo výkaz zisků a ztrát a výsledovka společnosti, za poslední rok, vyplněný a podepsaný dotazník (viz příloha č. 3) a další informace o společnosti (informace z internetu, aktuální zprávy), případně plnou moc makléře a výpis z obchodního rejstříku.

Doklady předává pojištěná pojišťovna přímo pojišťovateli nebo může využít služeb pojišťovacího makléře, který doklady předá pojišťovateli a poté přichází detailní prozkoumání podkladů a dalších kritérií ze strany pojišťovny.

Pojištění se vztahuje pouze na nároky, které byly proti pojištěné osobě vzneseny během pojistné doby nebo lhůty pro zjištění a oznámení nároku (je-li sjednána). Chce-li pojištěná osoba uplatnit nárok vyplývající z pojistné smlouvy, je povinna písemně o pojistné události informovat pojišťovnu, tedy pojišťovnu nebo svého makléře a to neprodleně poté, co byl proti ní nárok vznesen.

Pojištěná osoba obvykle hlásí škodu pomocí standardního formuláře pro hlášení škodných událostí, vyžadováno to však není, škodu lze pojistiteli oznámit dopisem či emailem.

Nárok na pojistné plnění uplatňuje pojištěná osoba jak přímo tak prostřednictvím pojistného makléře, obě varianty jsou stejně časté.

Vznesený nárok vůči pojištěným má většinou formu dopisu popř. formu žaloby a dokumenty, které jsou pro šetření škody jednatelů společnosti vyžadovány, se liší v každé škodě, jedná se zejména o smluvní dokumentaci, účetní podklady, znalecké posudky, právní analýzy atp., vždy záleží na konkrétním případě.

Uplatnění nároku na pojištěné osobě v souladu pojistnými podmínkami je vždy kámen úrazu, v mnoha případech nedojde k uplatnění nároku na pojištěném vůbec nebo nárok není v souladu s pojistnými podmínkami.

Lhůtu pro vyřízení pojistné události ze strany pojistitele je upravena ustanovením § 16 zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, v platném znění, dle kterého je pojistitel povinen po oznámení události, se kterou je spojen požadavek naplnění z pojištění, bez zbytečného odkladu zahájit šetření nutné ke zjištění rozsahu jeho povinnosti plnit. Pojistné plnění je pak splatné do 15 dnů po skončení šetření. Pojistitel je povinen ukončit šetření do 3 měsíců po oznámení pojistné události. Nemůže-li ukončit šetření v této lhůtě, je povinen sdělit osobě, které má vzniknout nebo vzniklo právo na pojistné plnění, důvody, pro které nelze šetření ukončit, a poskytnout jí na její žádost přiměřenou zálohu.

4.2 Zdroje rizik a vznik škod

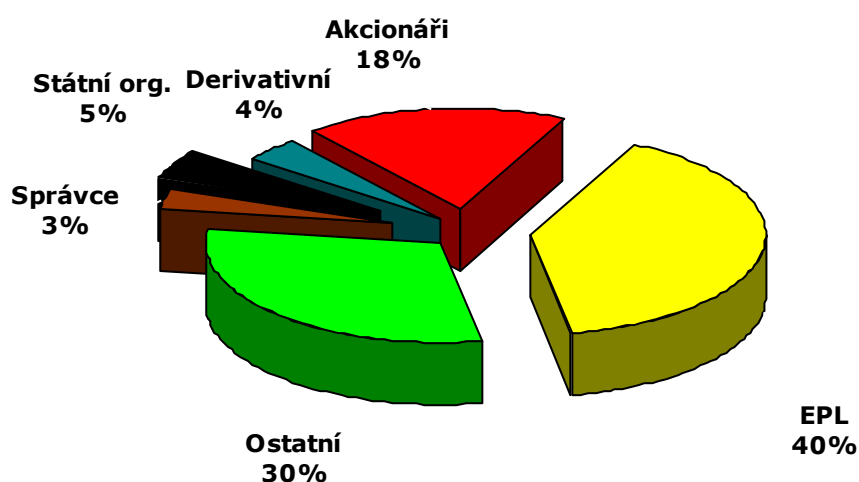
Nyní si můžeme jen pro ilustraci uvést v jakých oblastech, dle pojišťovny Chartis, spatřují nejen jednatelé a členové představenstva největší rizika vyplývající ze své funkce. Může to být např. rozvíjející se aktivita akcionářů a z toho vyplývající vzrůstající počet žalob akcionářů, rozšiřování pravomocí státních orgánů a s tím spojeno vyšetřování, nedostatek úvěrů a riziko insolvence nebo také riziko poškození dobré pověsti a z čehož může vyplynout ovlivnění výsledků hospodaření v důsledku negativní publicity. Pojištění BussinesGuard umí pokrýt i takto vzniklá rizika a to následujícím způsobem:

- a) kontroly, dozor a regulace – pojištění má široké pojetí pojistného krytí pro náklady manažerů v případě vyšetřování záležitostí fyzické nebo právnické osoby ze strany českých i mezinárodních orgánů veřejné správy, plný limit pojistného plnění pro šetření ze strany orgánů veřejné správy v USA (jak lokálních, tak zahraničních), široká definice „orgánů veřejné správy“, provádějících vyšetřování, krytí pro náklady vynaložené v případě omezení možnosti nakládání s osobním majetkem, dočasného zákazu výkonu funkce, atd., a okamžitá náhrada osobních nákladů v případě zabránění osobního majetku, krytí pro náklady v důsledku náhlého zásahu nebo kontroly ze strany orgánu veřejné správy, krytí bez omezení sublimitem pro náklady na kauci, sublimit pro náklady na obranu v případě nároků na náhradu škody na zdraví nebo na věci a plný limit pojistného plnění pro škody v případě usmrcení osoby z hrubé nedbalosti, dodatečný zvláštní limit pojistného plnění pro nevýkonné členy orgánů
- b) vztahy s investory, zveřejňování informací a přesné odhady a reporting - široké krytí pro manažery a společnost v případě nároků na náhradu škody z porušení povinností, ve vztahu k obchodování s cennými papíry (týká se především různých prohlášení a nahlašovacích povinností), pojistná ochrana s územním rozsahem celý svět pro administrativní a správní řízení ze strany orgánů dozoru nad cennými papíry, pokud je takové řízení zahájeno a vedeno proti příslušnému manažerovi
- c) zvýšené riziko platební neschopnosti a ekonomický stress - pojistné krytí pro skutečné nebo údajné opomenutí oznámení neočekávaného výpadku, dodávek nebo plnění ze strany dodavatele nebo smluvního partnera pojistníka směrem ke kapitálovému trhu
- d) zvýšené povědomí o ochraně životního prostředí - pojistné krytí pro manažery v případě vyšetřování ze strany orgánů veřejné správy v oblasti ochrany životního prostředí, krytí bez omezení sublimitem pro obranu manažerů proti nárokům v souvislosti s chybnými, prohlášeními nebo nesplnění oznamovací povinnosti směrem k orgánům veřejné správy v oblasti ochrany životního prostředí nebo směrem ke kapitálovým trhům, absence výluky škody na životním prostředí

Zdroje žalob a z nich vyplývající náklady mohou vzniknout z různých zdrojů a to např. ze strany **státních a regulativních orgánů** (např. úřad pro ochranu hospodářské soutěže, antimonopolní úřad apod.) mohou vyplynout nároky a s tím spojené náklady na šetření, pokuty a penále; ze strany **insolventních správců**, kteří pak vznášejí své nároky proti členům statutárních orgánů z důvodu porušení povinnosti péče řádného hospodáře, ze třetích **stran, zaměstnanců, společnosti, akcionářů a věřitelů** to mohou být náklady na právní zastoupení, škody a narovnání apod.

Poměr vzniku rizika žaloby z jednotlivých výše uvedených zdrojů je možné vyjádřit graficky. Informace jsou získány od pojišťovny Chartis. Data použitá pro graf jsou z roku 2008. Současná data pojišťovna Chartis nemá k dispozici, tudíž je možné pouze uvést, že poměr jednotlivých ukazatelů se změnil a to tak, že v současné době je nejvíce nároků ze strany akcionářů a majitelů společnosti. Následují nároky ze stran správních a regulativních orgánů. – různé pokuty a penále, které jsou uplatňovány proti společnosti. Ta je pak přenáší na konkrétního manažera a požaduje po něm náhradu.

Graf 4.1 – zdroje žalob³⁸

³⁸ Derivativní – minoritní akcionáři, správce – insolvenční správce, Stát. orgány – státní a regulativní orgány, EPL – zaměstnanci, Ostatní – věřitelé, obchodní partneři a samotné společnosti.

Na stánkách www.epravo.cz vyšel v roce 2010 článek od JUDr. Jana Lasáka, LL.M., advokátního koncipienta, na téma: Žaloby minoritních společníků (akcionářů) aneb mají obchodní společnosti a jejich manažeři důvod k obavám? V tomto článku se J. Lasák zabývá možnostmi podání žaloby ze strany minoritních akcionářů a jejich důvody. Obchodní zákoník umožňuje akcionářům podat žalobu vůči členu statutárního orgánu, ale až poté, co požadavek na podání žaloby neučiní dozorčí rada. Dovolím si zde citovat úryvek z tohoto článku, jelikož vystihuje, proč minoritní akcionáři z velké části od podání žaloby upustí a do sporu vůbec nejdou.

J. Lasák³⁹ ve svém článku uvádí: *„Existence minoritářských žalob má i svou stinnou stránku, která je spjata právě s minoritním postavením společníka, který žalobu na náhradu škody podává. Jelikož má minoritní akcionář jen malý podíl na společnosti (a tedy i malý podíl na vyplaceném zisku případně likvidačním zůstatku), má malý (pokud vůbec nějaký) důvod posuzovat ekonomické důsledky podání minoritářské žaloby pro společnost samotnou, popřípadě pro všechny akcionáře, kteří nesou většinu zisků a ztrát z případného rozhodnutí menšinového společníka žalobu podat a spor o náhradu škody vést. Ostatně náhrada škody, která je předmětem minoritářské žaloby, jde v případě úspěchu ve sporu zpět na konto společnosti, nikoliv na účet společníka (akcionáře), který derivativní žalobu podal. Společník (akcionář), který minoritářskou žalobu podal, na vysouzené náhradě škody může profitovat pouze tím, že se zvyšuje jeho podíl na čistém obchodním majetku příslušné kapitálové společnosti; žádný přímý prospěch v případě úspěchu derivativní žaloby neobdrží.“*

Příklad č. 1

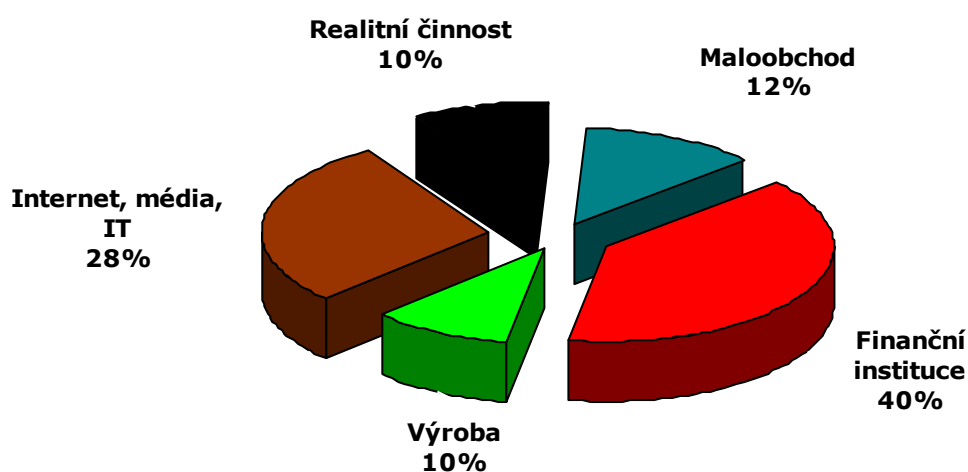
Je možné vzít v úvahu konkrétní příklad a představit si situaci, kdy například statutární orgán (jeho člen) způsobil akciové společnosti se základním kapitálem 200.000.000,- Kč škodu ve výši 200.000,- Kč.- V případě úspěchu podané derivativní žaloby tudíž připadá na minoritního společníka s podílem na základním kapitálu ve výši 3 % částka asi 6.000,- Kč, avšak před odečtem nákladů, které je minoritní akcionář povinen nést sám, a poměrným odečtem nákladů, které společnost v souvislosti s vedením sporu o derivativní žalobu vynaložila.

³⁹ <http://www.epravo.cz/top/clanky/zaloby-minoritnich-spolecniku-akcionaru-aneb-maji-obchodni-spolecnosti-a-jejich-manazeri-duvod-k-obavam-68074.html> (staženo dne 15.4.2012)

Jak je patrné z výše uvedeného, minoritnímu akcionáři se vůbec nevyplatí, aby do sporu vstupoval, jelikož výnos bude daleko nižší než náklady s tím spojené.

Dá se říci, že škody také vznikají v různých podnikatelských sektorech. Graficky si můžeme zobrazit, ve kterých sektorech, dle vyjádření společnosti Chartis, vznikají nejčastěji škody a v jakém poměru.

Graf 4.2 – Škody dle hospodářských sektorů

Z výše uvedeného vyplývá, že nejčastěji vznikají škody v sektoru finančních institucí.

4.3 Využití pojištění odpovědnosti za škodu členů statutních orgánů vs. pojištěním odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli

Jak již bylo několikrát zmíněno, vztah mezi společností a členem statutárního orgánu není pracovněprávní vztah na základě pracovní smlouvy, ale řídí se obchodním zákoníkem a je vykonáván na základě smlouvy o výkonu funkce. To znamená, že i odpovědnost za vznik škody a následná náhrada škody nepodléhá zákoníku práce, ale řídí se ustanoveními obchodního zákoníku.

Pojištění odpovědnosti zaměstnanců za škody způsobené zaměstnavateli a pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů jsou rozdílné a my si nyní uvedeme v čem rozdíly spočívají.

Zaměstnanec odpovídá za škody maximálně ve výši čtyři a půl násobku své průměrné mzdy. I pojištění je koncipováno na tomto základu, takže v případě škody pojišťovna za zaměstnance vyplatí maximálně částku sjednanou smlouvou. Pojištění je nastaveno tak, že většina zaměstnanců se pojišťuje maximálně kousek nad hranici čtyři a půl násobku své průměrné mzdy. Pozbývalo by totiž logiky, kdyby se zaměstnanec dobrovolně pojišťoval na vyšší částku a platil tak i vyšší pojistné, než by bylo nutné. V příkladu č. 2 si ukážeme jak pojištění odpovědnosti zaměstnanců za škody způsobené zaměstnavateli fungují a jaká je výše spoluúčasti.

Pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů je založeno na jiném principu. Jak již bylo několikrát zmíněno, člen statutárního orgánu odpovídá za škody celým svým majetkem a horní hranice tak není nijak zákonem omezena. Tím se člen orgánu vystavuje velkému riziku nejen na svém výdělků, ale také na majetku. Využije-li jednatel nebo člen představenstva možnost pojištění, pojišťovna se smlouvou zaváže uhradit vzniklou škodu a to ve výši limitu pojistného plnění, který je stanoven také smlouvou. Tyto limity jsou ve většině případů nastaveny takovým způsobem, aby došlo k pokrytí celé škody a tím ke krytí rizik vyplývajících z výkonu funkce. Níže jsou uvedeny příklad fungování takového pojištění (viz příklad č. 3, 4 a 5). V příkladu č. 6 si ještě předvedeme, jak to vypadá když se společnost nároku na náhradu škody vzdá, což jí umožňuje § 386 obchodního zákoníku.

Velkým rozdílem v pojištění zaměstnance a člena statutárního orgánu je ve způsobu placení pojistného a spoluúčasti. Zaměstnanec si pojištění hradí sám a je vždy stanovena spoluúčast. Pro člena statutárního orgánu pojištění sjednává společnost, pro kterou funkci vykonává a i pojistné je hrazeno touto společností. V případě tohoto pojištění není stanovena žádná spoluúčast.

Příklad č. 2 - Pojištění zaměstnanců za škody způsobené zaměstnavateli

V tomto příkladu si názorně předvedeme, jak pojištění zaměstnanců funguje a jakým způsobem pak dochází ke krytí vzniklé škody. Informace k tomuto příkladu byly poskytnuty Českou pojišťovnou a.s.

Dle zákoníku práce může zaměstnavatel požadovat po zaměstnanci za způsobenou škodu max. 4,5 násobek průměrného měsíčního výdělku. To v praxi znamená, že způsobí-li zaměstnanec škodu ve výši např. 750.000,- a výše jeho platu je 20.000,-, zaměstnavatel může po zaměstnanci požadovat maximálně 90.000,-.

Pro výše uvedený případ vzniku škody v souvislosti s výkonem povolání se může zaměstnanec samozřejmě připojistit.

S pojišťovnou si může sjednat pojistnou smlouvu s limitem plnění ve výši 50.000,- 100.000,- a 150.000,- Kč. V pojistné smlouvě lze sjednat i jinou výši limitu. Může si také vybrat mezi spoluúčastí ve výši 10%, 20% a 30 %. Samozřejmě i toto lze s pojišťovnou sjednat jiným způsobem. Dle zvolené spoluúčasti se pak vypočítává výše pojistného.

Pojištění pak bude probíhat následujícím způsobem. Tak jak bylo již uvedeno, výše průměrného platu zaměstnance je 20.000,- Kč. Bylo by tedy neekonomické, aby se pojistil pouze na 50.000,-. Proč? Pojistný limit plnění je ve smlouvě stanoven na 50.000,-Kč, spoluúčast 10%, výše způsobené škody 750.000,-, dle zákoníku práce po zaměstnanci může zaměstnavatel požadovat maximálně 90.000,-

Z toho vyplývá, že pojišťovna za zaměstnance uhradí 41.000,- s tím, že se na úhradě škody bude zaměstnanec podílet 10 % tj. ve výši 9.000,- Kč a tím bude dosažen limit stanovený v pojistné smlouvě ve výši 50.000,- Kč. To ovšem nestačí, protože zaměstnavatel požaduje 90.000,- Kč, tudíž by zaměstnanec byl nucen doplatit zbylých 49.000,-, protože na tuto částku již nemá dostatečné pojištění.

Pojistí se tedy na 100.000,- Kč, se spoluúčastí ve výši 10%. Pak při vzniku škody ve výši 750.000,-, zaplatí pouze spoluúčast ve výši 9.000,- a pojišťovna za něj zaměstnavateli doplatí částku 81.000,- (90.000,- Kč požadované náhrady škody mínus 9.000,- Kč spoluúčasti).

Bylo by tedy také zbytečné, aby se připojistil na částku 150.000,-, protože tato částka přesahuje nižší možnou výši limitu plnění, který pokrývá 4,5 násobek jeho platu.

Jen pro zajímavost je možné uvést, že v případě sjednaného připojištění na částku 100.000,- Kč by bylo roční pojistné ve výši při: 10 % spoluúčasti - 2.270,-, 20 % spoluúčasti - 2.010,-, 30% spoluúčasti - 1.750,-. Jak je patrné, s narůstající spoluúčastí, pojistné klesá.

Příklad č. 3 – Pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů

Příklad č. 3 názorně demonstruje užití pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů v případě, kdy je členy představenstva uzavřena zakázka na výstavbu budovy za splnění podmínek vyhlášeného tendru, ale akcionáři s výběrem zhotovitele nesouhlasí.⁴⁰

Společnost Alfa vyhlásila tendr na výstavbu velké residenční budovy. Společnost Beta splnila všechny podmínky a tendr vyhrála. Akcionáři společnosti Alfa však zadali vypracování znaleckého posudku, z něž vyplynulo, že výstavba této budovy mohla stát o několik desítek miliónů Kč méně. Minoritní akcionáři společnosti Alfa zažalovali členy představenstva této společnosti (Alfa) za škodu ve výši 20 milionů Kč.

Možná je v tuto chvíli zarážející, proč byla zažalována společnost Alfa a ne Beta. Vysvětlení je jednoduché. Společnost Beta splnila všechny podmínky. To, že nasadila cenu vyšší, než by mohla být skutečná, je pouhým obchodním tahem a není nijak v rozporu s právními předpisy. Chyby se dopustila společnost Alfa tím, že si nenechala taktéž vypracovat znalecký posudek jako akcionáři a přistoupila na cenu společnosti Beta.

Žaloba byla postavena na tvrzení, že vyčíslena škoda 20 mil. Kč byla údajně způsobena jednáním představenstva v rozporu se zájmy společnosti, kdy dle akcionářů, nebylo jednáno s „péčí řádného hospodáře“. Akcie klesly na současnou hodnotu blížíící se nule.

Společnost Alfa má uzavřeno pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů s limitem pojistného plnění 40 mil. Kč.

⁴⁰ Poklady pro příklad č. 3 byly poskytnuty pojišťovnou Chartis dle skutečné řešené pojistné události

Soud zastavil soudní řízení z důvodu nedostatečného prokázání škody. Příklad nicméně trval velmi dlouho dobu a náklady právního zastoupení (kryté také tímto pojištěním) dosáhly 400.000,- Kč.

Z pojištění je možné hradit i náklady právního zastoupení, což bylo pojišťovnou Chartis provedeno. Pokud následně soud zjistí, že propad ceny akcií byl způsoben nedbalostním jednáním managementu, bude s největší pravděpodobností celá škoda hrazena z pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů.

Neměla-li by společnost Alfa uzavřeno toto pojištění, museli by členové představenstva uhradit výlohy na právní zastoupení a to i v případě, že soud řízení zastavil, jelikož důkazní břemeno spočívá právě na členech představenstva.

Spoluúčast v případě tohoto pojištění není stanovena.

Jak je patrné ze dvou uvedených příkladů, odpovědnost zaměstnanců s sebou nenese tak značná rizika a z informací od pojišťoven vyplývá, že pojištění pro zaměstnance využíváno ve větší míře, než pojištění členů statutárních orgánů.

Příklad č. 4 – Krytí nákladů na náhradu škody z pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů

Tento příklad slouží k ilustraci, že o náhradu škody nežádají pouze akcionáři společnosti nebo věřitelé. Z pojištění odpovědnosti za škody členů statutárních orgánů jsou kryty i náklady na pokuty a penále ze strany státních a regulativních orgánů, jak bude prokázáno níže.⁴¹

Zadavatel, společnost Sigma vyhlásila veřejnou soutěž na výstavbu sportovní haly. Zadávací řízení proběhlo v souladu se Zákonem č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů a zvítězila společnost Gama, se kterou společnost Sigma uzavřela smlouvu o dílo. Následně společnost Sigma rozšířila dílo o výstavbu sportovního baru a předala již vybranému dodavateli, tj. společnosti Gama, výzvu k jednacím řízením bez uveřejnění na výstavbu sportovního baru, který byl do

⁴¹ Poklady pro příklad č. 4 rovněž poskytla pojišťovna Chartis dle skutečně řešené pojistné události

zakázky začleněn dodatečně. Byl uzavřen dodatek ke smlouvě se smluvní cenou. ÚOHS⁴² obdržel v této věci podnět k šetření, jehož výsledkem bylo uložení sankce.

ÚOHS neuznal argument zadavatele, že se jednalo o zakázku vyžadující plnění již určeným dodavatelem. Naopak dospěl k závěru, že byla porušena litera zákona a zvolený postup ovlivnil/znemožnil výběr nejvhodnější nabídky. Uloženou pokutu ve výši Kč 300.000,- Kč si mezi sebou rozdělili členové představenstva zadavatele rovným dílem. Pojišťovna Chartis pojistnou událost uhradila na základě pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárního orgánu, kterou mělo společnost Sigma uzavřeno.

Opět, pokud by společnost toto pojištění uzavřeno neměla, byli by nuceni členové představenstva uhradit pokutu ve výši 300.000,- Kč ze svého a to rovným dílem a k plnění by ze strany pojišťovny nemohlo dojít. Takto byla škoda kryta pojištěním.

*Příklad č. 5 – Krytí nákladů na náhradu škody z pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů*⁴³

Společnost, zastoupená akcionářem, podává žalobu o náhradu škody na členy představenstva. Škoda byla údajně způsobena v opakovaném procesu nabytí vlastních akcií a jejich zpětném prodeji. Na základě trestního oznámení je případ řešen i policií. Trestný čin však zatím není prokázán.

Proti vydanému platebnímu rozkazu ze strany soudu se žalovaní odvolali a po několika letech vynesl krajský soud rozsudek, jímž zprostil žalované viny. Žalobce, který měl podle vydaného rozsudku zaplatit soudu náklady řízení, však podal odvolání k vrchnímu soudu. Následuje tedy další kolo jednání včetně nových znaleckých posudků. Příklad je stále otevřený a trvá již plných 6 let.

Pojišťovna Chartis průběžně hradí nemalé náklady obhajoby pojištěných.

Pokud by členové představenstva neměli sjednáno pojištění odpovědnosti za škody, byli by nuceni si obhajobu hradit sami. Takto jsou zproštěni od placení takových nákladů a pokud by se v dalším řízení prokázalo, že opravdu nesou vinu na tomto případu, pojišťovna Chartis bude plnit do výše limitu pojistného plnění

⁴² ÚOHS – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

⁴³ Informace k příkladu č. 5 a 6 poskytl pojišťovna Chartis dle skutečně řešené pojistné události

stanoveného smlouvou. Jak je také zřejmé, není důležité, jak dlouho řešení pojistné události trvá. Není-li s konečnou platností některou stranou uzavřena, pojišťovna hradí a dál bude hradit vzniklé náklady a to do výše limitu pojistného plnění, i když vina nebyla doposud prokázána.

Příklad č. 6 – Vzdání se nároku na náhradu škody vůči členům statutárního orgánu

Akcionáři společnosti Alfa zasílají písemnou výzvu dvěma svým členům představenstva k úhradě škody. Škoda spočívá v propadlé kauci složené při výběrovém řízení na dodávku do zahraničí. Nabídka, odeslaná společností a podepsaná oběma členy představenstva, obsahuje chybný údaj v ceně dodávaného výrobku, a to výrazně směrem dolů. Nabídka sice zvítězila v tendru, ale společnost ji musí odmítnout, neboť obchod by byl prodělečný.

Akcionáři jsou zároveň 100% majiteli společnosti v holdingové struktuře. Akcionáři uplatnili škodu z pojištění odpovědnosti a předali požadavek na nárok pojišťovně. Pojišťovna jim však sdělila, že podle pojistných podmínek bude považovat případ za pojistnou událost pouze tehdy, bude-li nárok vymáhán soudní cestou, neboť v daném případě oba akcionáři reprezentují neoddělitelně i společnost. Je rovněž velmi nepravděpodobné, že by byli členové představenstva uznáni odpovědní za věcnou chybu v nabídce zpracované pracovníkem prodeje a to jen na základě svého podpisu. Pojišťovna Chartis trvala na odmítnutí a společnost následně ustoupila od nároku vůči oběma členům představenstva, jelikož náklady spojené se soudními výlohami by převýšily náhradu škody a navíc by zřejmě došlo k zastavení soudního řízení z důvodu neprokázání viny členů představenstva.

V tomto příkladu došlo k tomu, že společnost vyhodnotila jako lepší řešení vzdát se nároku na náhradu škody, jelikož nemohla prokázat, že členové představenstva porušili některou ze svých povinností a to jen tím, že podepsali dokument, za který byl zodpovědný pracovník prodeje. Tak jak bylo uvedeno v bodě 2.6.1 – nárok na náhradu škody, je toto řešení přípustné. Nemohlo by však dojít k tomu, že by již předem společnost zprostila členy představenstva odpovědnosti, ještě před porušením povinností, a to dle § 386 obchodního zákoníku.

Z výše uvedených příkladů vyplývá, že pokud by zmíněné společnosti neměly sjednáno pojištění odpovědnosti za škody členů statutárních orgánů, byli by tito členové nuceni zaplatit nemalé částky za náhrady škod, které způsobili nebo minimálně by se nevyhnuli zdoluhavým soudním sporům, u kterých jen výlohy na právní zastoupení dosahují značných částek.

4.4 Povědomí uživatelů o výhodách a nevýhodách pojištění odpovědnosti za škody členů statutárních orgánů

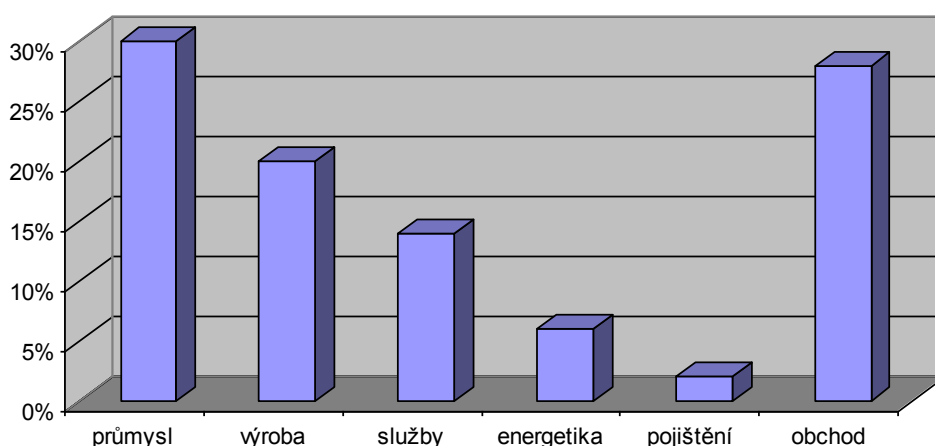
K této části práce jsem využila analýzy dat z dotazníkového šetření.

Dotazník byl předložen k vyplnění společnostem v rámci České republiky, kterých se tato problematika týká. Snahou bylo oslovit právě členy statutárních orgánů, ale né vždy to bylo snadné, jelikož získat kontakt na jednatele nebo člena představenstva není téměř možné. Cílem tohoto šetření je zjistit, v jakém rozsahu je pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů využíváno a zda potencionální uživatelé mají povědomí o výhodách tohoto pojištění. Uživatelé byli osloveni prostřednictvím emailu a rovněž byl dotazník umístěn na internetu prostřednictvím stránek www.docs.google.com. Dotazník byl anonymní.

Dotazník vyplnilo celkem 50 společností z okruhu společností s ručením omezeným a akciových společností. Z celkového počtu bylo 35 společností s ručením omezeným a 15 akciových společností. Dotazník byl zaměřen na společnosti všech velikostí. Malá společnost (1 – 50 zaměstnanců), střední (51 – 100 zaměstnanců), velká (více než 100 zaměstnanců). Z celkového počtu bylo 47 malých společností a pouze 3 velké.

Jednou z prvních otázek bylo, v jakém oboru daná společnost podniká. Ve 30 % (15 uživatelů) se jednalo o průmysl, ve 14 % (7 uživatelů) byly zastoupeny služby, 20 % (10 uživatelů) byla výroba, 6 % (3 uživatelé) byla energetika, 2 % (1 uživatel) z oboru pojištění a ve 28 % (14 uživatelů) odpovídalo z oboru obchodu.

Graf 4.3 – Poměr jednotlivých oborů podnikání v dotazníkovém průzkumu

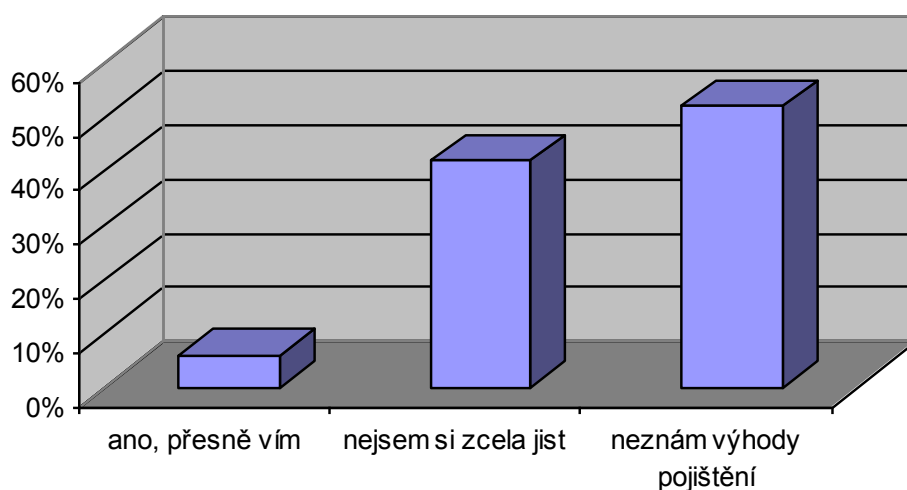
Další otázkou bylo, zda již mají pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů sjednáno. Pouze 6 % (3 uživatelé) z dotazovaných respondentů má již výše uvedené pojištění sjednáno. Zbýlých 94 % (47 uživatelů) pojištění sjednáno zatím nemá.

Uživatelé, kteří již mají pojištění sjednáno, jej mají v jednom případě u České pojišťovny a ve dvou případech u pojišťovny Chartis.

Respondenti měli za úkol také odpovědět, zda toto pojištění odpovědnosti již využili ke krytí škod. Ani jeden ze 3 uživatelů, kteří mají pojištění sjednáno, pojištění zatím nevyužili. S touto odpovědí byla spojena další otázka, ve které jsem se dotazovala na spokojenost s průběhem řešení pojistné události (např. rychlost pojišťovny při řešení pojistné události). Jelikož žádný z dotazovaných respondentů dané pojištění ještě pro pojistnou událost nevyužil, nemohli posoudit spokojenost při řešení pojistné události.

Velmi zajímavých odpovědí jsem se dočkala u otázky, zda dotazovaní vědí, k čemu dané pojištění slouží, k čemu se využívá. Pouze již výše uvedených 6 % (3 uživatelé) uvedlo, že přesně vědí, k čemu dané pojištění slouží a k čemu se využívá. 42 % (21 uživatelů) uvedlo, že si nejsou zcela jisti, jaké výhody pojištění přináší a 52 % (26 uživatelů) se vyjádřilo, že nezná výhody pojištění a k čemu slouží.

Graf 4.4 – Povědomí uživatelů o funkci pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů

Dále jsem se uživatelů dotazovala, z jakého důvodu nemají pojištění sjednáno? Ze 47 uživatelů, kteří toto pojištění ještě nemají, uvedlo 81 % (38 uživatelů), že nemají o tomto pojištění žádné informace, 15 % (7 uživatelů) se vyjádřilo, že nemají čas si dané pojištění sjednat a 4 % (2 uživatelé) dokonce uvedlo, že to nepovažují za důležité.

Předposlední otázkou bylo, zda uživatelé plánují sjednání tohoto pojištění? Ze 47 uživatelů v 81 % (38 uživatelů) nevědělo, nejsou zatím rozhodnutí, 17 % (8 uživatelů) o této možnosti neuvažuje vůbec a pouze 2 % (1 uživatel) sjednání pojištění plánuje.

Posledním bodem mého dotazníku byla možnost vyjádřit se, z jakého důvodu o sjednání pojištění neuvažují. Byla-li odpověď vyplněna, uvedli uživatelé, že je to zbytečné a nebo že nemají dostatek informací.

Průzkum mohl být částečně ovlivněn faktem, že se mi podařilo oslovit ve většině případů malé firmy, které zatím nemají o tomto pojištění příliš povědomí. Navíc je toto pojištění stále považováno za doplňkové a v dnešní době firmy šetří každou korunu a proto si sjednávají jen to nejdůležitější. Žalob je stále „málo“ a nejsou (možná bohužel) moc publikovány na veřejnosti. I to je samozřejmě jeden

z důvodů proč je zde stále mnoho společností, které pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů nemají.

Personifikace u tohoto dotazníku nebyla využita, jelikož není podstatně, zda dotazník vyplňuje muž nebo žena, pojištění touto položkou není ovlivněno. Dotazník je přílohou č. 4. Zároveň v příloze č. 5 jsou graficky zpracovány výsledky dotazníkového průzkumu.

4.5 Novela obchodního zákoníku platná ke dni 1.1.2012

K prvnímu dni letošního roku vstoupila v platnost novela obchodního zákoníku. V této práci je záměrně tato novela zmiňována až na samotný závěr práce, jelikož je velmi čerstvá a většina obchodních společností se stále ještě řídí obchodním zákoníkem před novelou. Navíc stále vzbuzuje řadu otázek, které v tuto chvíli nejsou dořešeny.

Obsahem novely je mimo jiné i převratná změna při posuzování možnosti souběhu funkce zaměstnance a statutárního orgánu. Do novelizovaného obchodního zákoníku byl včleněn nový paragraf a to § 66d – Pověření obchodním vedením, dle kterého může statutární orgán pověřit obchodním vedením společnosti zcela nebo z části jiného. Tato osoba může být i zaměstnancem společnosti (dle zákoníku práce) a tento zaměstnanec může být statutárním orgánem nebo jeho členem. Co je však velmi podstatné, že při pověření obchodním vedením jiného, zůstává nedotčena odpovědnost osob, které jsou statutárním orgánem nebo jeho členem, stanovená obchodním zákoníkem za porušení povinnosti vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře. Jak to bude s ostatními povinnostmi statutárního orgánu, to v novele řešeno není a myslím, že ukáže až čas a další soudní rozhodnutí, jak to s odpovědností těchto pověřených osob vlastně bude. Ještě jistě stojí za zmínku, že co se týče pojištění, tak u toho také ukáže čas, jak se pojišťovny k této změně postaví. Zda takto pověřeného budou posuzovat jako zaměstnance a tím i jeho odpovědnost nebo bude posuzován jako statutární orgán a tak bude muset mít ke krytí rizik sjednáno pojištění odpovědnosti pro členy statutárních orgánů. Ještě

absurdnější by mohlo být, kdyby takový pověřený zaměstnanec musel mít pojištění dvě.⁴⁴

Z pojišťovny Chartis jsem obdržela vyjádření, že co se týče pojištění a případného pojistného plnění, smyslem pojištění odpovědnosti za škody členů statutárních orgánů není přebírat odpovědnost zaměstnanců za škodu, která jim vyplývá z jejich zaměstnaneckého poměru a je řešena zákoníkem práce. Pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů nekryje klasickou odpovědnost zaměstnance dle zákoníku práce (max. do 4,5 násobku platu) a nesupluje odpovědnost zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli. Rozhodnutí o tom, zda zaměstnanec v daném případě jednal jako zaměstnanec pod zákoníkem práce (t.j. s omezenou odpovědností) nebo zda jednal de facto v pozici statutárního orgánu (t.j. s neomezenou odpovědností dle obchodního zákoníku) bude v konečné podobě vždy na konkrétním rozhodnutí soudu.

Z výše uvedeného vyplývá, že ani pojišťovny zatím nemají jasno, jak budou v daném případě postupovat a rozhodnutí, jak posuzovat odpovědnost při vzniku škody, bude ponechána opět na soudním rozhodnutí.

4.6 Zhodnocení a navržení možného řešení

Jak ukázaly praktické příklady, pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů je jistě dobrý způsob ke krytí rizik vyplývajících z této funkce. Zároveň umožňují jednatelům a členům statutárních orgánů větší volnost v rozhodování a zároveň ochranu nejen jich samotných, ale i investic společnosti a akcionářů při učinění nevhodného řešení. Bohužel jak je zřejmé z dotazníku vyplněného potencionálními uživateli tohoto pojištění, stále se toto pojištění nedostalo do povědomí a někteří si rizika vyplývající z funkce statutárního orgánu nepřipouštějí nebo je berou na lehkou váhu.

Nejsem si zcela jistá, zda právě novela obchodního zákoníku byla učiněna vhodným a jasným způsobem, aby nedocházelo k rozdílným výkladům zákona. Myslím, že se rozšířil jen okruh otázek, které doposud nebyly zodpovězeny. Opět se bude čekat až Nejvyšší soud vydá rozhodnutí, aby objasnil rozpory ve výkladu.

⁴⁴ <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/obchodni-pravo/novela-obchodniho-zakoniku-platna-2012/1000456/62711/> (staženo dne 18.4.2012)

Možným řešením by bylo začlenit toto pojištění mezi povinné. Zajistilo by se tak, že společnost bude pojištěna proti špatnému vedení ze strany jednatelů nebo členů představenstva a akcionářů, obchodní partnerů, věřitelů, ale i stát by měl zaručeno, že při řešení nějakého sporu v souvislosti s porušením povinností vyplývajících z výkonu funkce člena statutárního orgánu a následně se vznikem škody, bude tato škoda alespoň z části uhrazena. Mám pocit, že není výjimkou dnešní doby, kdy se v případě machinací s majetkem podniku a při rozhodování o riskantních obchodech, najde pro tento konkrétní obchod najatá osoba, která sice ručí celým svým majetkem, ale většinou je z řad nemajetných lidí, takže již není z čeho brát a k vyrovnaní škody nikdy nedojde.

5. Závěr

Diplomová práce je zaměřena na pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů a to jak v obecné rovině, tak z hlediska užití tohoto pojištění v praxi.

Cílem práce je podat výklad o problematice odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů a s tím spojené možné způsoby krytí rizik pojištěním odpovědnosti za škody. Na několika příkladech se budu snažit prokázat, zda je takové krytí rizik pro statutární orgány dostačující.

Práce je rozdělena do tří základních částí.

První část byla zaměřena na právní úpravu statutárních orgánů jednotlivých obchodních společností a vymezení jejich povinností a z nich vyplývající odpovědnost za škody. V této části byl také vymezen rozdíl mezi zaměstnancem dle zákoníku práce a výkonem funkce člena statutárního orgánu dle obchodního zákoníku.

Druhá část je zaměřena na možnost pojištění odpovědnosti za škodu se zaměřením na pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů.

Ve třetí části jsme se zaměřili na pojištění odpovědnosti za škody v praxi s rozbořem konkrétního pojistného produktu pojišťovny Chartis. Na praktických příkladech byly ukázány možnosti krytí rizik vyplývající ze vzniku škody a vysvětleny výhody uvedeného pojištění. Využit byl i průzkum mezi potencionálními uživateli tohoto pojištění a jejich povědomí o rizicích a způsobech krytí rizik vyplývajících z funkce jednatele či člena představenstva.

Dále jsem ve třetí části práce zmínila novelu obchodního zákoníku s poukázáním pouze na ustanovení, které upravují odpovědnost za škodu členů statutárních orgánů, která vstoupila v platnost k 1.1.2012.

Jako posledním bodem práce bylo celkové zhodnocení a navržení možného řešení.

Úplně na závěrem je možné říci, že toto pojištění je na Českém trhu poměrně krátkou dobu, takže ještě není úplně v povědomí potencionálních uživatelů. Ani samotné pojišťovny nemají zatím příliš zkušeností s likvidací pojistných událostí, jelikož žalob není příliš a v mnoha případech jsou odloženy nebo ukončeny pro

neprokázání viny jednatele nebo člena představenstva. Dá se ale říci, že zájem o pojištění stoupá a v České republice je stále velký potenciál pro zřízení takového pojištění a to hlavně v okruhu malých a středních firem bez zahraniční účasti.

Praktickými příklady se podařilo prokázat, že dané pojištění je vhodné ke krytí škod vzniklých v souvislosti s výkonem funkce statutárního orgánu a že pojištění by mělo být pojistitelem navrženo tak, aby bylo pro krytí škod dostačující.

Seznam použité literatury

Knihy:

1. RADA, Ivan. *Jednatelé s.r.o., představenstvo a.s. – práva, povinnosti a odpovědnost*, Praha: Linde, 2003. 152 s., ISBN 80-86131-42-4
2. SCHELLE Karel a ZÁRYBNICKÁ Jana. *Pojištění odpovědnosti za škodu (historie a současnost)*. Ostrava: Key Publishing, 2010, 220 s., ISBN 978-80-7418-061-3
3. BOHMAN, Ludvík a WAVEKOVÁ, Magdaléna. *Zákon o pojistné smlouvě: komentář*. 2. aktualiz. vyd.. Praha: Linde, 2009. 335 s. ISBN 978-80-7201-755-3
4. PLÍVA Stanislav, ŠTENGLOVÁ Ivana a TOMSA Miloš. *Obchodní zákoník: komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. 1375 s. ISBN 978-80-7400-055-3

Právní předpisy:

5. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
6. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
7. Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
8. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
9. Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů
10. Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje:

11. Článek o podávání žalob minoritními akcionáři

<http://www.epravo.cz/top/clanky/zaloby-minoritnich-spolecniku-akcionaru-aneb-maji-obchodni-spolecnosti-a-jejich-manazeri-duvod-k-obavam-68074.html> (staženo dne 15.4.2012)

12. Novela obchodního zákoníku ke dni 1.1.2012

<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/obchodni-pravo/novela-obchodniho-zakoniku-platna-2012/1000456/62711/> (staženo dne 18.4.2012)

Seznam použitých zkratk a symbolů

D&O	Pojištění odpovědnosti za škody členů statutárních orgánů, celý název z angličtiny zní: „lability insurance Directors and Officers“
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
a.s.	akciová společnost
obchodní zákoník	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
občanský zákoník	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
zákoník práce	Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
zákon o KV	Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů
zákon o pojišťovnictví	Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů
zákon o pojistné smlouvě	Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
derivativní	minoritní akcionáři
správce	insolvenční správce
stát. orgány	státní a regulativní orgány
EPL	zaměstnanci
ostatní	věřitelé, obchodní partneři a samotné společnosti
Chartis	pojišťovna Chartis Europe a.s., pobočka pro ČR
Kooperativa a.s.	Kooperativa pojišťovna a.s., Vinna Insurance Group
ČSOB a.s.	Československá obchodní banka a.s.

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 26.4.2012

.....
Dominika Horklová

Seznam příloh

Příloha č. 1	Pojistné podmínky pro pojištění odpovědnosti manažerů soukromých společností
Příloha č. 2	Vzor pojistné smlouvy
Příloha č. 3	Dotazník pro pojištění odpovědnosti manažerů soukromých společností
Příloha č. 4	Dotazník – pojištění odpovědnosti za škodu členů statutárních orgánů
Příloha č. 5	Vyhodnocené otázky z dotazníku vč. grafického zpracování